

TAUTSAIMNIECĪBA

Nr.110

2018.gada janvāris
pēc novembra aptaujas datiem

„Baltic International Bank Latvijas barometra” apraksts

„Baltic International Bank Latvijas barometrs” ir Latvijas iedzīvotāju noskaņojuma, viedokļu un attieksmes pret dažādiem sociāliem, ekonomiskiem u.c. jautājumiem pētījums, kurš ietver arī dažādu sfēru pazīstamu ekspertu vērtējumu un cēloņsakarību analīzi.

„Baltic International Bank Latvijas barometrs” tiek veidots katru mēnesi, un tajā tiek pētītas konkrēta brīža aktuālākās norises. Paralēli katrā no aptaujām sabiedrībai tiek uzdots arī indikatoru jautājumu kopums, kas norāda uz vispārējā sabiedrības noskaņojuma izmaiņām.

Dati tiek iegūti SKDS Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju aptaujā, veicot tiešās intervijas respondentu dzīves vietās. Ar stratificētās nejaušās izlases metodi katru mēnesi tiek aptaujāti ne mazāk kā 1000 respondenti vecumā no 18 līdz 74 gadiem visā Latvijā. Izlase ir reprezentatīva attiecībā pret ģenerālo kopumu. Pētījuma statistiskā kļūda kopējiem atbilžu sadalījumiem nepārsniedz + / - 3% robežas.

„Baltic International Bank Latvijas barometra” satura rādītājs

Informācija par „Baltic International Bank Latvijas barometru”2

I DAĻA - INDIKATORI

Kopējais sabiedrības noskaņojums.....	4
Tagadnes un nākotnes vērtējums.....	4
Kopējās situācijas attīstības vērtējums.....	5
Latvijas ekonomikas stāvokļa vērtējums.....	6
Ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums.....	9
Iespēju atrast labu darbu vērtējums.....	11
Valdības darba vērtējums.....	12

II DAĻA – TAUTSAIMNIECĪBA

Latvijas mērķi nākotnei.....	
Nozīmīgākās nozares Latvijas tautsaimniecībā.....	
„Ekonomikas izrāviena” rādītāji.....	
Latvijas ekonomikas attīstības nosacījumi.....	
Eiropas vidējā līmeņa sasniegšana.....	
Jomas, kurās Latvija varētu kaut ko sasniegt.....	

III DAĻA – EKSPERTU KOMENTĀRI PAR PĒTĪJUMA REZULTĀTIEM

PIELIKUMI

Aptaujas tehniskā informācija.....	
Aptaujā izmantotā anketa.....	

„Baltic International Bank Latvijas barometra” vajadzībām veiktās aptaujas tehniskā informācija

Aptaujas dati iegūti pētījumu centra SKDS Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju aptaujā laika posmā no 04.11.2017. līdz 16.11.2017. Ar stratificētās nejaušās izlases metodi, veicot tiešās intervijas respondentu dzīves vietās, tika aptaujāti 1005 respondenti vecumā no 18 līdz 74 gadiem visā Latvijā.

I DAĻA – INDIKATORI

„Baltic International Bank Latvijas barometra” galvenie rezultāti

„Baltic International Bank Latvijas barometra” dati liecina, ka 2017.gada novembrī iedzīvotāju noskaņojums ir uzlabojies. Raksturojot detalizētāk, jāsecina, ka pētījumā analizētie indeksi, salīdzinājumā ar oktobri, ir vai nu palikuši tajā pašā līmenī vai pakāpušies, un visvairāk ir paaugstinājies Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu vērtējums.

- Lūgti novērtēt, kā, viņuprāt, **attīstās situācija Latvijā kopumā**, pozitīvi noskaņoti bija 28% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju, bet negatīvi - 50% respondentu. Kopējās situācijas attīstības vērtējuma indekss pēc krituma oktobrī novembrī ir atgriezies septembra līmenī (septembris: -22, oktobris: -26, novembris: -22).

- Vērtējot **pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli**, 7% pētījuma dalībnieku 2017.gada novembrī sniedza atzinīgu vērtējumu. Negatīvu vērtējumu tam sniedza 49% respondentu. Salīdzinot ar oktobri, novembrī Pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējuma indekss nav mainījies (gan oktobrī, gan novembrī tas bija -28).

- Pozitīvi **Latvijas ekonomikā notiekošās izmaiņas** 2017.gada novembrī vērtēja 17% respondentu, bet kritiski tās vērtēja 30% pētījuma dalībnieku. Ja salīdzina ar 2017.gada oktobri, jāsecina, ka novembrī Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena indekss ir pakāpies līdz -13, kas ir augstākais rādītājs kopš 2015.gada jūlija (šajā periodā indekss bija robežās no -15 līdz -31).

- Izsakot prognozes par to, kā **Latvijas ekonomikas situācija būs mainījies pēc gada**, optimistiski noskaņoti bija 21% pētījuma dalībnieku, bet pesimistiskas prognozes pauda 20% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes indekss mēneša laikā ir uzlabojies (oktobrī: -5, novembrī: -1).

- Kopumā 12% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju 2017.gada novembrī **savas ģimenes materiālo situāciju** atzina par labu. Kritiski ģimenes finansiālo stāvokli vērtēja 30% respondentu. Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma indekss mēneša laikā nav mainījies (gan oktobrī, gan novembrī: -11).

- Jautāti, kā, viņuprāt, **pēc gada būs mainījies viņu ģimenes materiālais stāvoklis**, 20% aptaujas dalībnieku 2017.gada novembrī norādīja, ka tas būs uzlabojies. To, ka pēc gada situācija būs kļuvusi sliktāka, atzīmēja 10% respondentu. Jāatzīmē, ka Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes indekss mēneša laikā nav mainījies (gan oktobrī, gan novembrī: +4).

Mēneša laikā notikušās izmaiņas (10.2017.-11.2017.)	
KOPĒJIE INDEKSI	izmaiņas punktos
Kopējā noskaņojuma INDEKSS	↑ +2
Tagadnes vērtējuma INDEKSS	↑ +3
Nākotnes vērtējuma INDEKSS	↑ +3
APAKŠINDEKSI	izmaiņas punktos
Kopējās situācijas attīstības vērtējums	↑ +4
Pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējums	→ 0
Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu vērtējums	↑ +6
Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes	↑ +4
Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums	→ 0
Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes	→ 0
Darba izredžu vērtējums	↑ +2
Valdības darba vērtējums	↑ +4

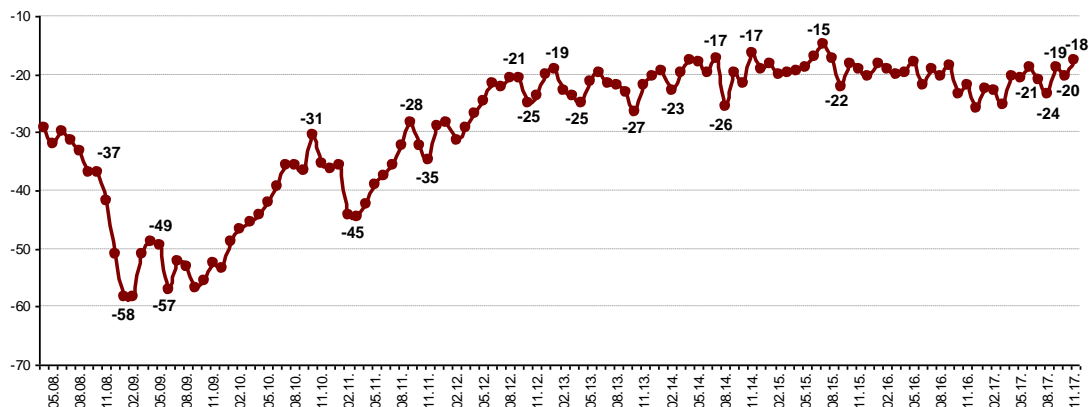
Tabulā attēlotas mēneša laikā notikušās izmaiņas (starpība punktos) "Baltic International Bank Latvijas barometra" ietvaros mērtajos indeksos. Visi indeksi var svārstīties no +100 (visi vērtējumi pozitīvi) līdz -100 (visi vērtējumi negatīvi).

- Vērtējot **iespējas atrast labu darbu Latvijā**, par labām tās atzina 9% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju, bet 56% pētījuma dalībnieku norādīja, ka tās ir sliktas. Salīdzinot ar 2017.gada oktobri, novembrī Darba izredžu vērtējuma indekss ir pakāpies no -36 līdz -34.

- Atzinīgu attieksmi pret **valdības darbu** 2017.gada novembrī pauda 21% respondentu, bet kritiski noskaņoti bija 73% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Jāpiebilst, ka novembrī Valdības darba vērtējuma indekss ir paaugstinājies līdz -37, kas ir augstākais rādītājs kopš 2016.gada septembra.

Kopējais sabiedrības noskaņojums

Kopējā noskaņojuma INDEKSS

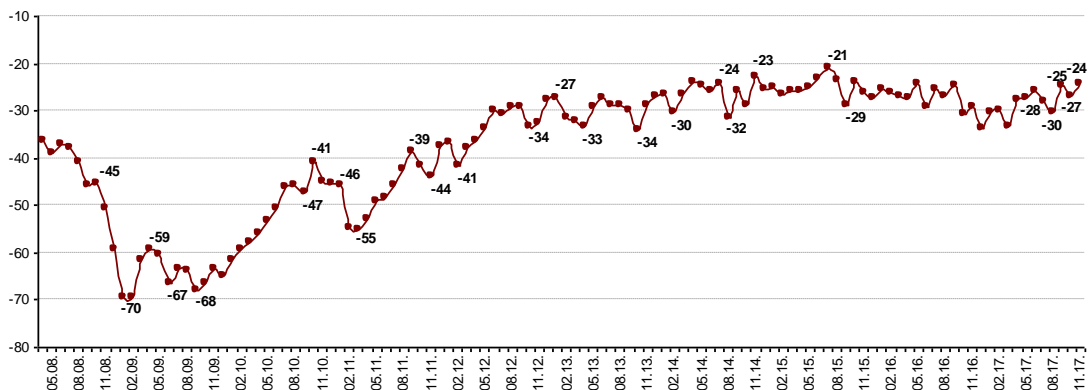

Visi respondenti

Pētījuma rezultāti liecina, ka 2017.gada novembrī iedzīvotāju noskaņojums ir uzlabojies – Kopējā noskaņojuma indekss ir paaugstinājies no -20 līdz -18. Jāpiebilst, ka tas ir augstākais rādītājs kopš 2016.gada maija, kad indekss arī bija -18.

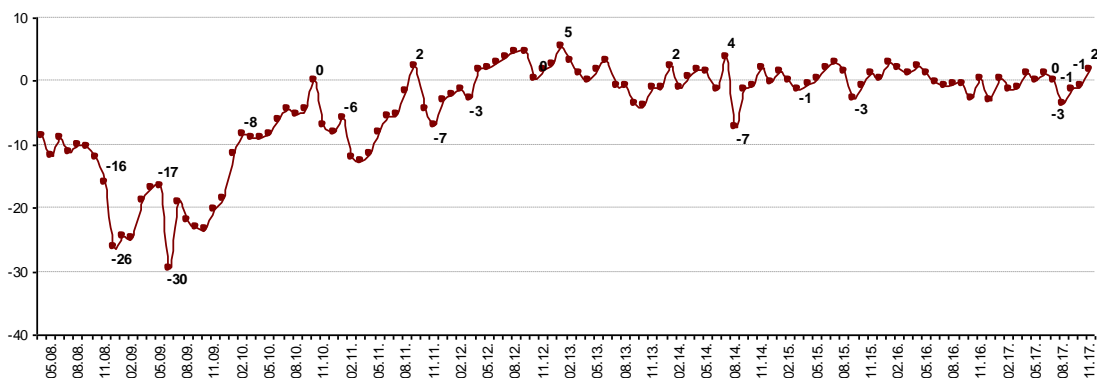
Tagadnes un nākotnes vērtējums

Tagadnes vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

Nākotnes vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

Mēneša laikā ir pakāpušies arī Tagadnes un Nākotnes vērtējuma indeksi: Tagadnes vērtējuma indekss ir paaugstinājies par trīs punktiem (no -27 līdz -24), arī Nākotnes vērtējuma indekss pakāpies par trīs punktiem (no -1 līdz +2).

Kopējā noskaņojuma indekss ir aprēķināts, balstoties uz „Baltic International Bank Latvijas barometru” iegūtajiem rādītājiem par iedzīvotāju attieksmi pret kopējo situāciju Latvijā, valdības darbu, ekonomikas stāvokli un tā attīstības tendencēm, darba iespējām, kā arī iedzīvotāju materiālā stāvokļa pašvērtējumu. Kopējā noskaņojuma indekss ir iegūts no 8 apakšindeksiem, kas detalizētāk analizēti tālāk materiālā. Indekss var svārstīties no +100 (visi vērtējumi pozitīvi) līdz -100 (visi vērtējumi negatīvi).

Tagadnes vērtējuma indekss tiek aprēķināts kā vidējais rādītājs no 6 apakšindeksiem (kopējās situācijas attīstības vērtējuma, pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējuma, ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena vērtējuma, pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma, darba izredžu vērtējuma un valdības darba vērtējuma indeksa).

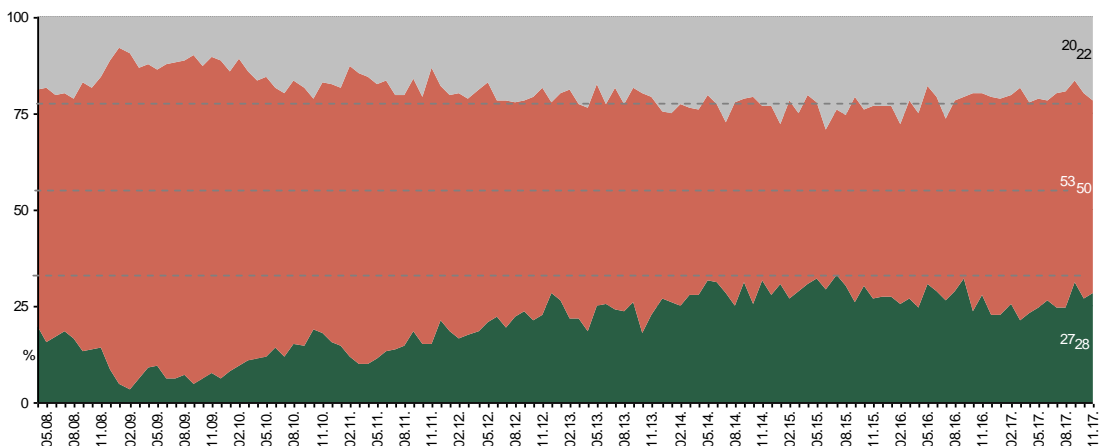
Nākotnes vērtējuma indekss tiek aprēķināts kā vidējais rādītājs no 2 apakšindeksiem (Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes un ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes).

Kopējās situācijas attīstības vērtējums

Vai, Jūsaprāt, situācija Latvijā kopumā attīstās pareizā vai nepareizā virzienā?

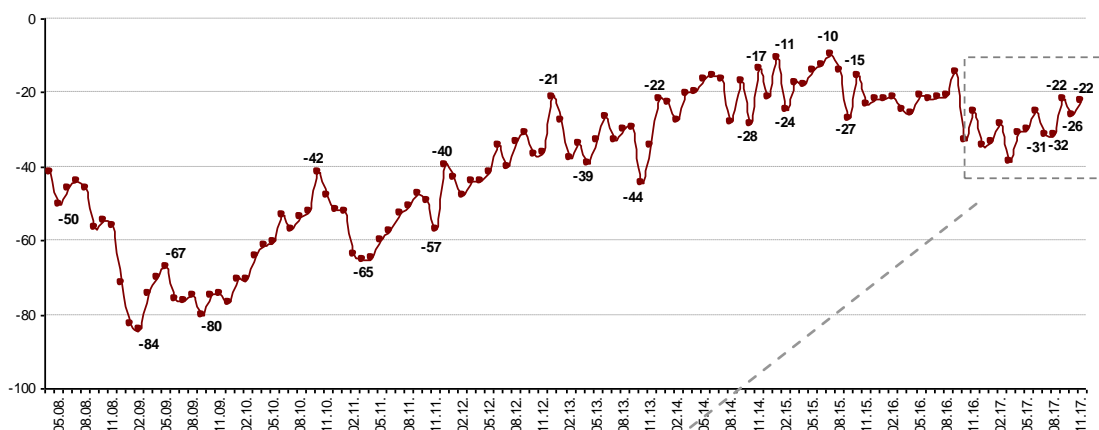
Grūti pateikt
Nepareizā
Pareizā

Visi respondenti

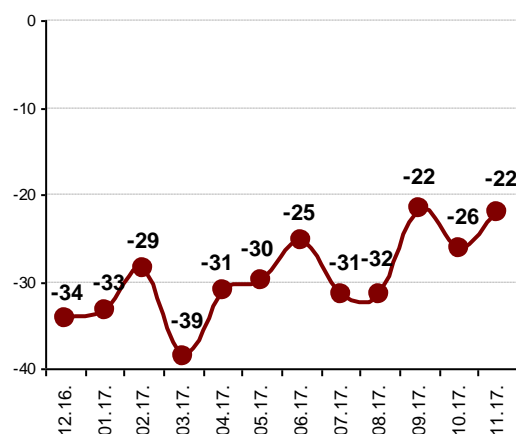
Kopējās situācijas attīstības vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

Kopējās situācijas attīstības vērtējuma INDEKSS (12.2016.-11.2017.)

Visi respondenti

Vērtējot, kā, viņuprāt, attīstās situācija Latvijā, 28% respondentu pauda viedokli, ka tā attīstās pareizā virzienā (pirms mēneša: 27%). To, ka situācija attīstās nepareizi, norādīja 50% (pirms mēneša: 53%). Kopējās situācijas attīstības vērtējuma indekss pēc krituma oktobrī novembrī ir atgriezies septembra līmenī (septembris: -22, oktobris: -26, novembris: -22).

Apakšindeksi atspoguļo pozitīvo un negatīvo vērtējumu īpatnību starpību, kur daļēji pozitīvo/negatīvo vērtējumu minēšanas biežums (%) ir reizināts ar koeficientu 0,5, bet pilnībā pozitīvo/negatīvo vērtējumu minēšanas biežums - ar koeficientu 1. Līdz ar to indekss var svārstīties robežās no +100 līdz -100.

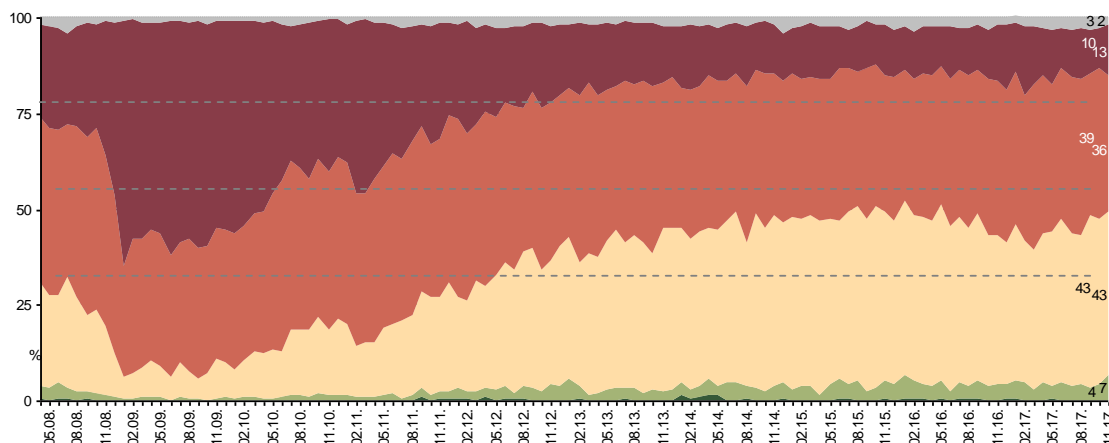
Latvijas ekonomikas stāvokļa vērtējums

Pašreizējā Latvijas ekonomiskā stāvokļa vērtējums

Kā Jūs novērtētu pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli? Vai, Jūsuprāt, tas ir...

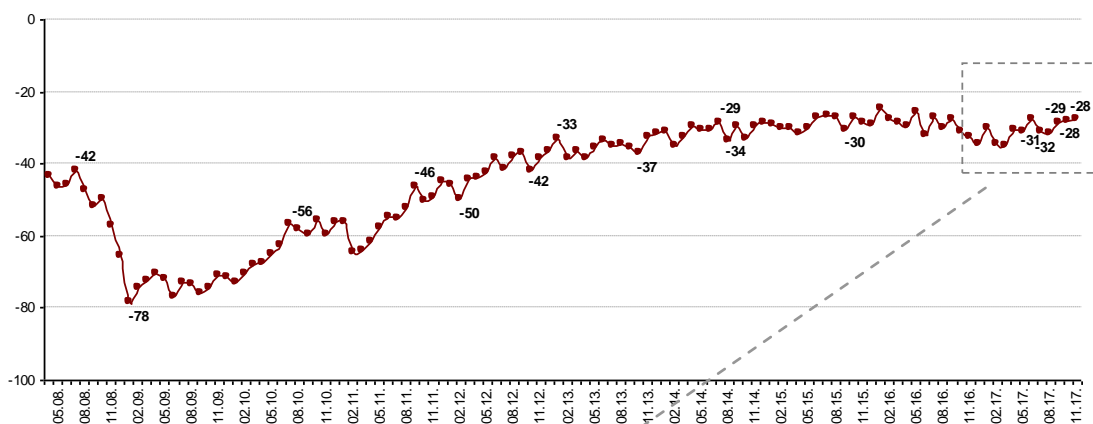
- Grūti pateikt
- Ļoti slikts
- Drīzāk slikts
- Viduvējs
- Drīzāk labs
- Ļoti labs

Visi respondenti

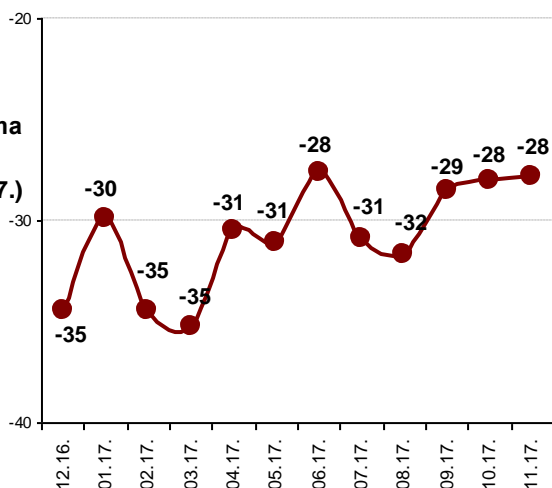
Pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

Pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējuma INDEKSS (12.2016.-11.2017.)

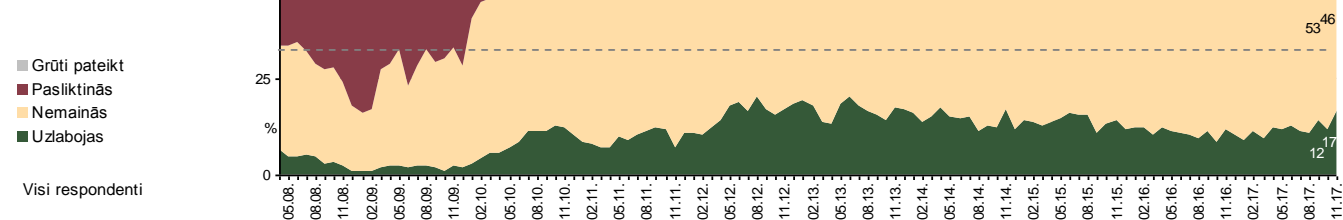
Visi respondenti

7% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju 2017.gada novembrī pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli uzskatīja par labu (oktobrī: 4%). Kritiski Latvijas ekonomiku vērtēja 49% pētījuma dalībnieku (oktobrī: 49%), bet 43% to atzina par „viduvēju” (oktobrī: 43%). Salīdzinot ar oktobri, novembrī Pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējuma indekss nav mainījies (gan oktobrī, gan novembrī tas bija -28).

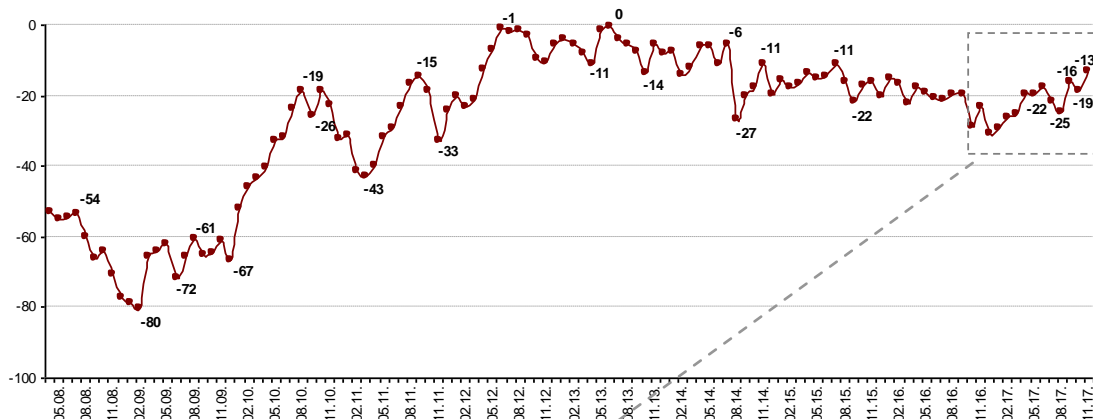
Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu vērtējums

Vai, Jūsaprāt, Latvijas ekonomikas situācija šobrīd kopumā uzlabojas, nemainās vai arī pasliktinās?

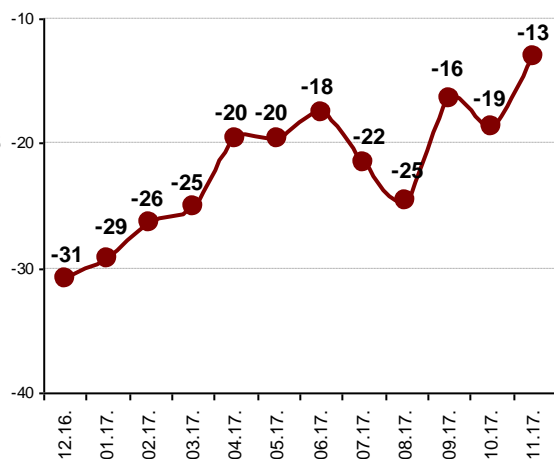
Visi respondenti

Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena INDEKSS

Visi respondenti

Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena INDEKSS (12.2016.-11.2017.)

Visi respondenti

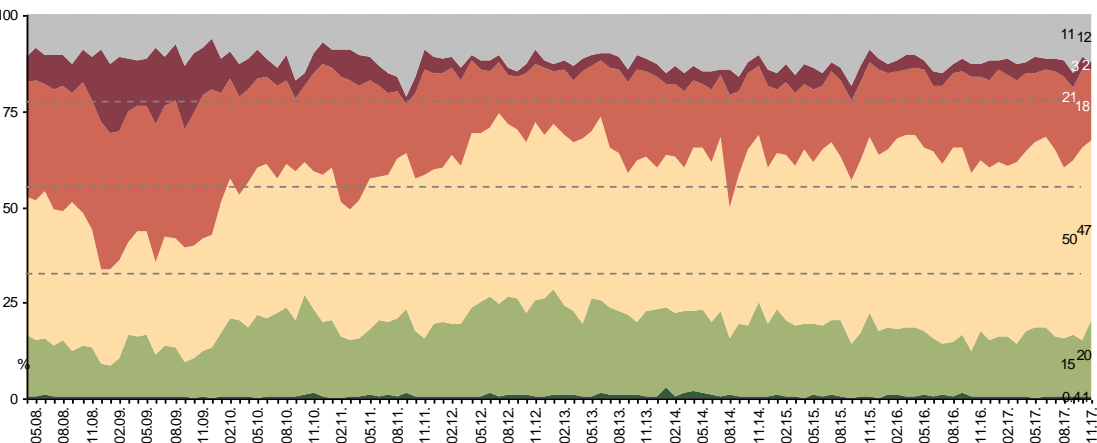
Saskaņā ar aptaujas datiem 17% respondentu 2017.gada novembrī puda viedokli, ka Latvijas ekonomikas situācija šobrīd uzlabojas (oktobrī: 12%). Uz situācijas pasliktināšanos norādīja 30% (oktobrī: 30%), bet 46% uzskatīja, ka situācija pašlaik nemainās (oktobrī: 53%). Ja salīdzina ar 2017.gada oktobri, jāsecina, ka novembrī Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena indekss ir pakāpies līdz -13, kas ir augstākais rādītājs kopš 2015.gada jūlija (šajā periodā indekss bija robežās no -15 līdz -31).

Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognoze

Domājot par Latvijas ekonomikas stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju, tas, Jūsuprāt, visdrīzāk būs...

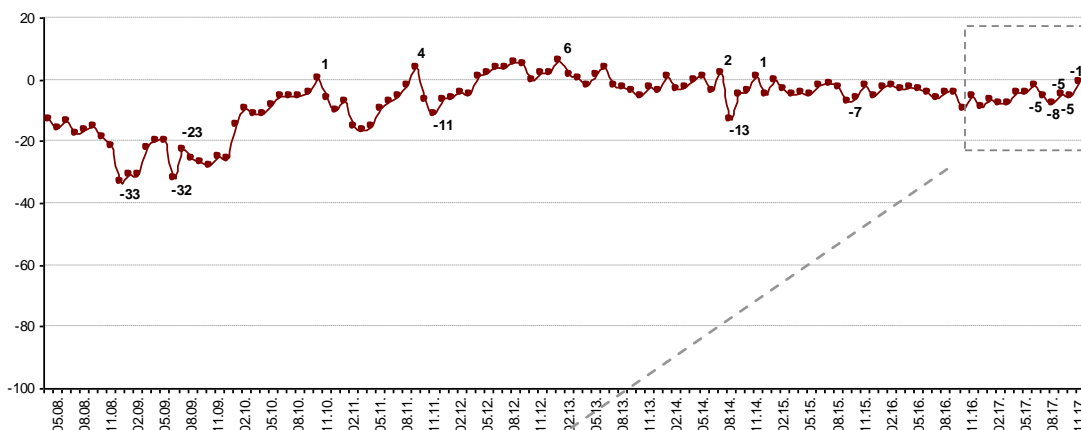
- Grūti pateikt
- Ievērojami pasliktinājies
- Drīzāk pasliktinājies
- Nebūs mainījies
- Nedaudz uzlabojies
- Ievērojami uzlabojies

Visi respondenti

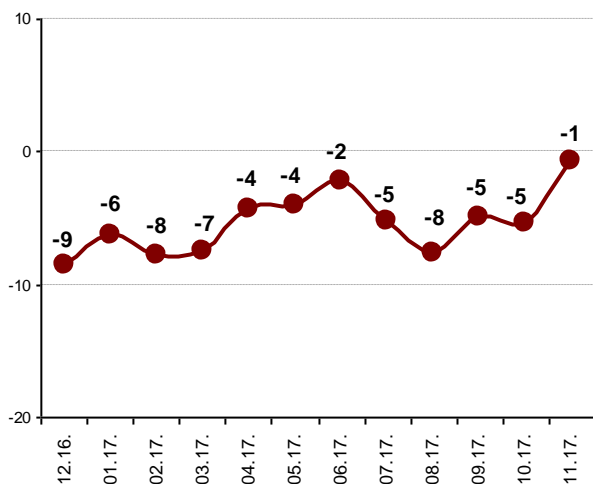
Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes INDEKSS

Visi respondenti

Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes INDEKSS (12.2016.-11.2017.)

Visi respondenti

Prognozējot, kā Latvijas ekonomikas situācija būs mainījies pēc gada, optimistiski noskaņoti bija 21% pētījuma dalībnieku (oktobrī: 15%), bet kritiskas prognozes izteica 20% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju (oktobrī: 24%). Visbiežāk (47%) tika pausts viedoklis, ka Latvijas ekonomika pēc gada nebūs mainījies (oktobrī: 50%). Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes indekss mēneša laikā ir pakāpies no -5 līdz -1.

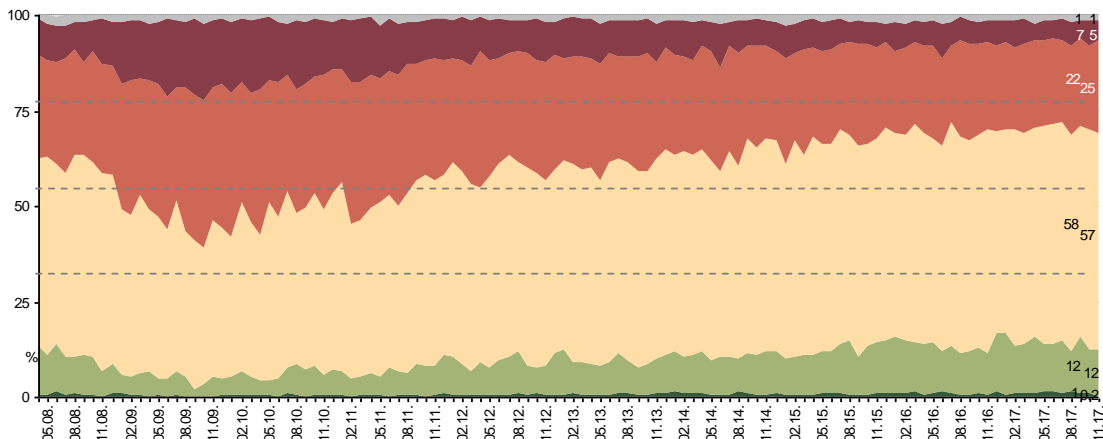
Ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums

Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums

Kā Jūs novērtētu savu/ savas ģimenes pašreizējo finansiālo stāvokli? Vai, Jūsprāt, tas ir...

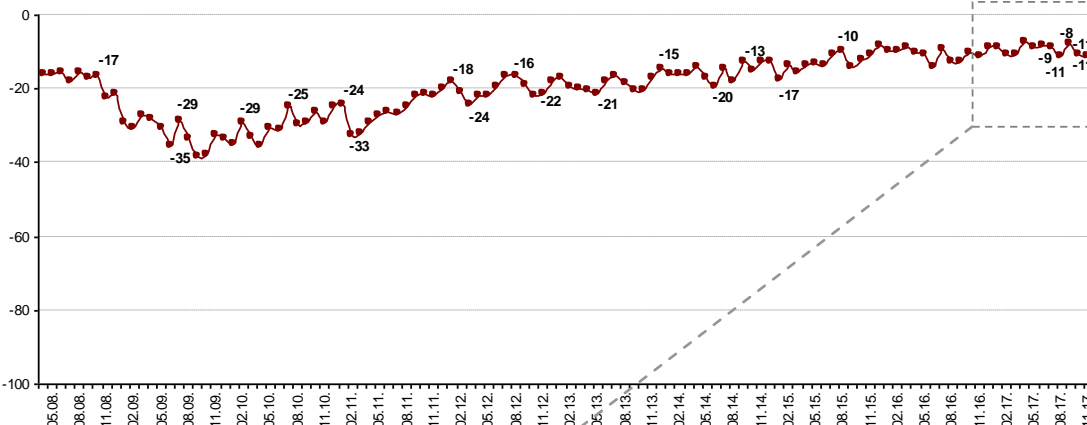
- Grūti pateikt
- Loti slikts
- Ļoti slikts
- Viduvējs
- Ļoti labs
- Drīzāk slikts
- Drīzāk labs

Visi respondenti

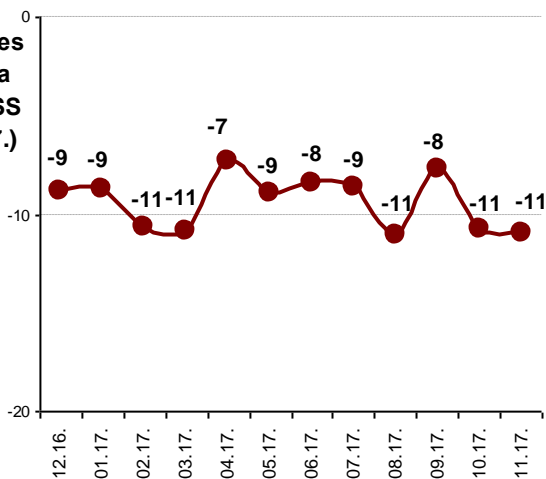
Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma INDEKSS (12.2016.-11.2017.)

Visi respondenti

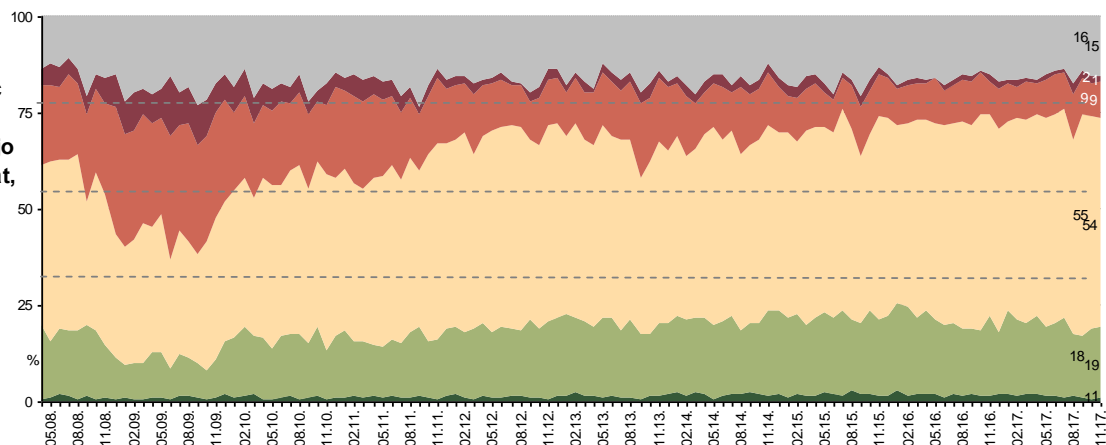
Lūgti novērtēt savas ģimenes pašreizējo materiālo situāciju, 12% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju 2017.gada novembrī to atzina par labu (oktobrī: 13%). Neapmierinātību ar ģimenes finansiālo stāvokli pauda 30% respondentu (oktobrī: 29%). Vairākums (57%) respondentu norādīja, ka viņu ģimenes materiālais stāvoklis ir „viduvējs” (oktobrī: 58%). 2017.gada oktobra un novembra aptauju datu salīdzinājums liecina, ka Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma indekss mēneša laikā nav mainījies (gan oktobrī, gan novembrī: -11).

Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognoze

Domājot par Jūsu un Jūsu ģimenes materiālo stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju, tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

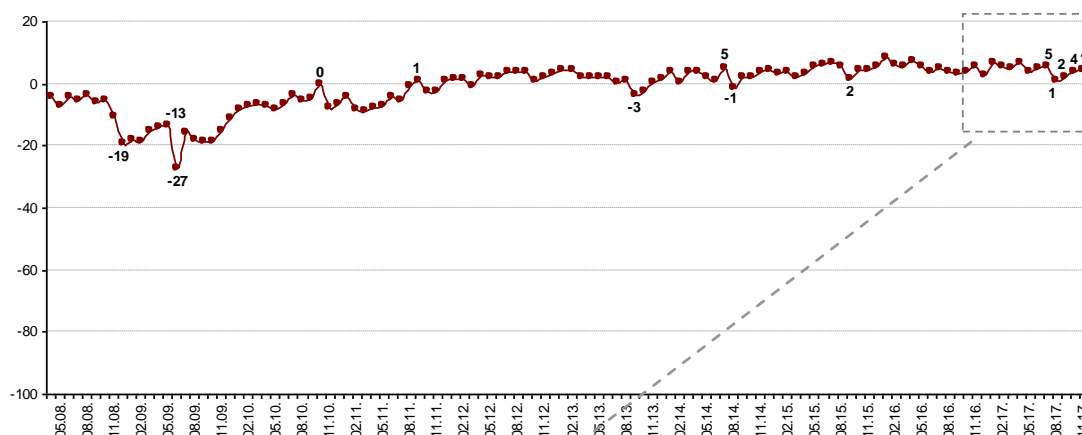
- Grūti pateikt
- Ievērojami pasliktinājies
- Drīzāk pasliktinājies
- Nebūs mainījies
- Nedaudz uzlabojies
- Ievērojami uzlabojies

Visi respondenti

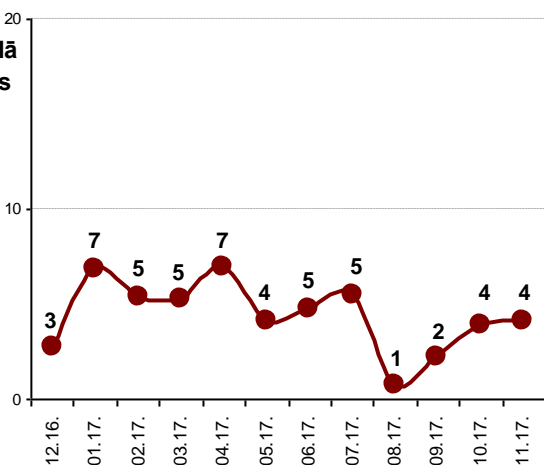
Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes INDEKSS

Visi respondenti

Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes INDEKSS (12.2016.-11.2017.)

Visi respondenti

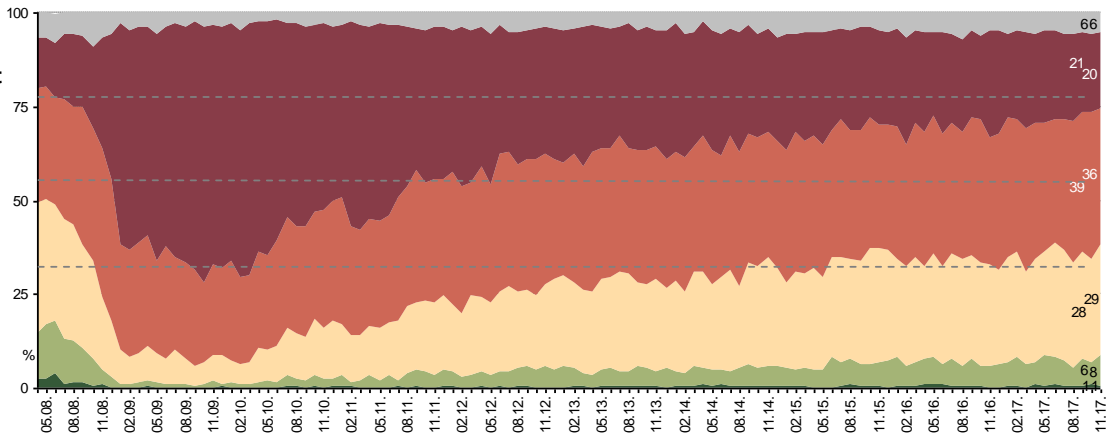
Kopumā 20% aptaujas dalībnieku 2017.gada novembrī puda viedokli, ka pēc gada viņu ģimenes finansiālā situācija būs uzlabojusies (oktobrī: 19%). To, ka, viņuprāt, pēc gada situācija būs pasliktinājusies, atzīmēja 10% respondentu (oktobrī: 11%). Vairāk nekā puse (54%) pētījuma dalībnieku uzskatīja, ka pēc gada nekas nebūs mainījies (oktobrī tā domāja 55%). Jāatzīmē, ka Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes indekss mēneša laikā nav mainījies (gan oktobrī, gan novembrī: +4).

Iespēju atrast labu darbu vērtējums

Kādas, Jūsaprāt, šobrīd kopumā ir iespējas Latvijā atrast labu darbu? Vai, Jūsaprāt, tās ir...

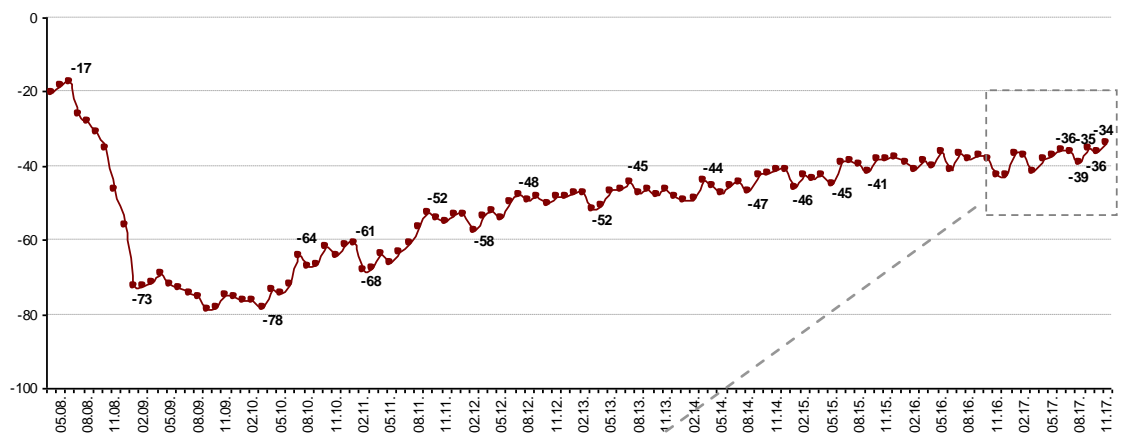
- Grūti pateikt
- Ļoti sliktas
- Drīzāk sliktas
- Viduvējas
- Drīzāk labas
- Ļoti labas

Visi respondenti

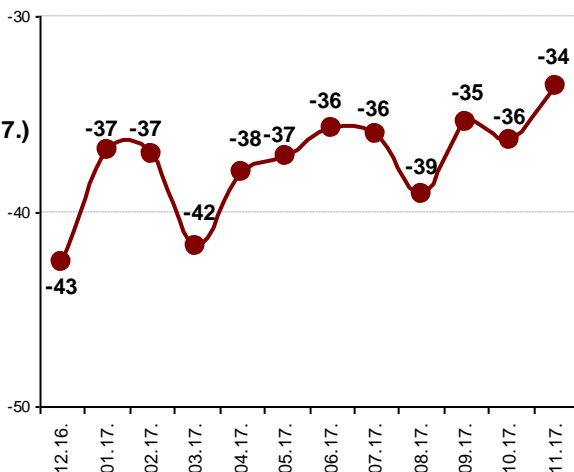
Darba izredžu vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

Darba izredžu vērtējuma INDEKSS (12.2016.-11.2017.)

Visi respondenti

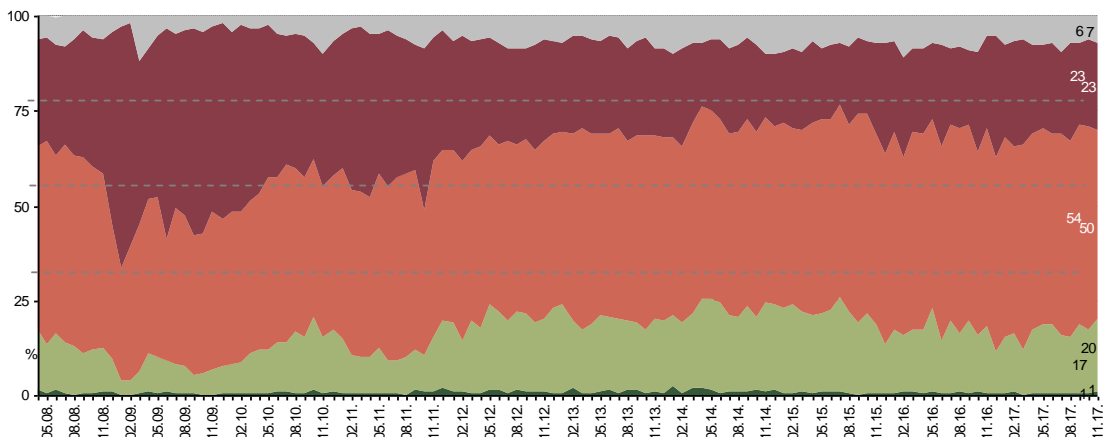
Vērtējot iespējas atrast labu darbu Latvijā, pozitīvu attieksmi 2017.gada novembrī pauda 9% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju (oktobrī: 7%). Negatīvu vērtējumu iespējām atrast labu darbu sniedza 56% respondentu (oktobrī: 60%), bet 29% aptaujas dalībnieku uzskatīja, ka tās ir „viduvējas” (oktobrī: 28%). Salīdzinot ar 2017.gada oktobri, novembrī Darba izredžu vērtējuma indekss ir pakāpies (oktobrī: -36, novembrī: -34).

Valdības darba vērtējums

Kā Jūs šobrīd vērtējat Latvijas valdības darbu? Vai Jūs ar to esat...

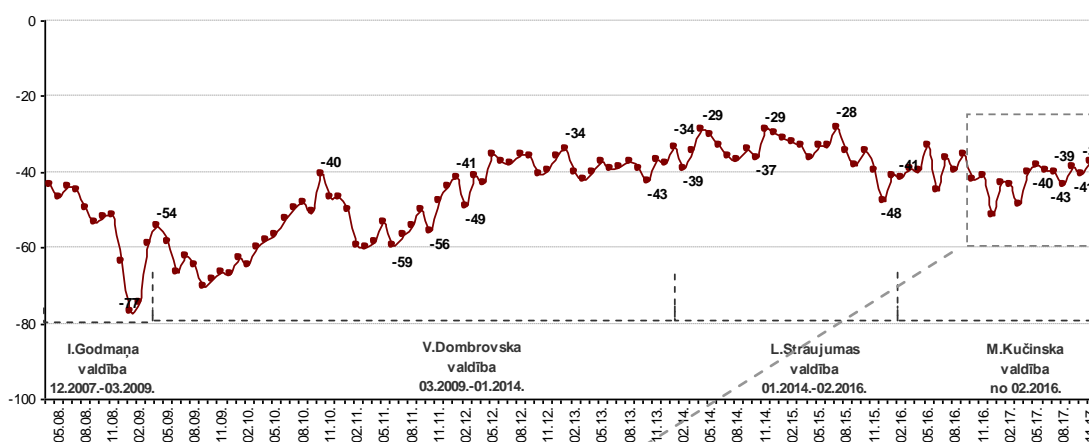
- Grūti pateikt
- Pilnībā neapmierināts
- Drīzāk neapmierināts
- Drīzāk apmierināts
- Pilnībā apmierināts

Visi respondenti

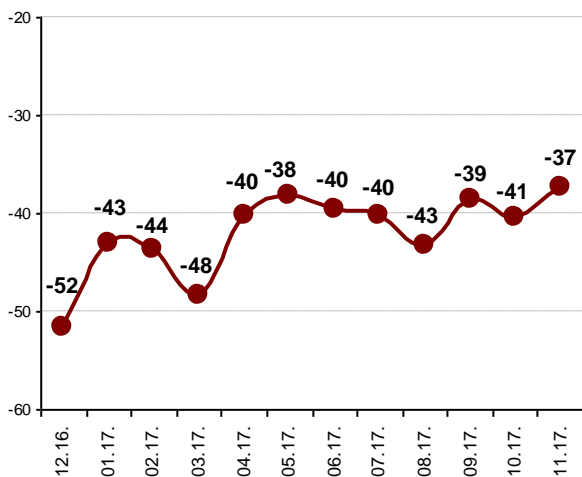
Valdības darba vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

Valdības darba vērtējuma INDEKSS (12.2016.-11.2017.)

Visi respondenti

Lūgti sniegt vērtējumu valdības darbam, apmierināti ar to 2017.gada novembrī bija 21% respondentu (oktobrī: 18%), bet neapmierinātību pauda 73% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju (oktobrī: 77%). Jāpiebilst, ka novembrī Valdības darba vērtējuma indekss ir paaugstinājies līdz -37, kas ir augstākais rādītājs kopš 2016.gada septembra.

II DAĻA – TAUTSAIMNIECĪBA

Galvenie rezultāti

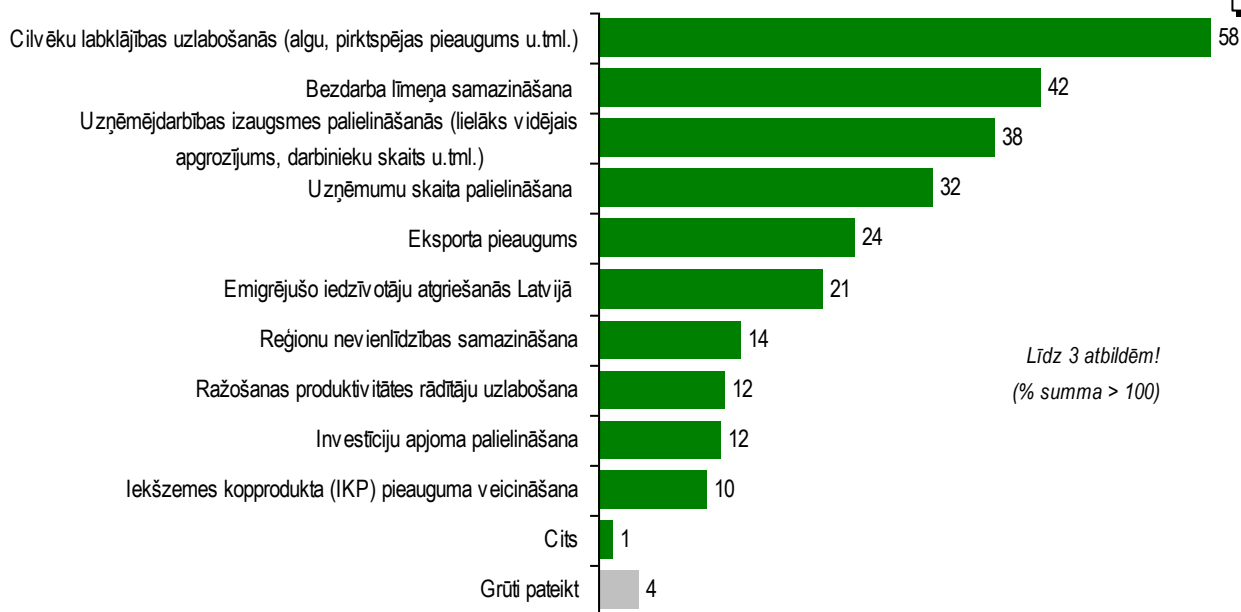
2017.gada novembra „Baltic International Bank Latvijas barometrs” bija veltīts ar tautsaimniecību un ekonomiku saistītiem jautājumiem. Saskaņā ar pētījuma rezultātiem visbiežāk par mērķiem, uz kuriem būtu jātiecas Latvijai nākotnē, atzīta cilvēku labklājība un ekonomiski konkurētspējīga valsts. Par nozīmīgākajām nozarēm Latvijas tautsaimniecībā uzskatītas lauksaimniecība un mežsaimniecība, par nozari, kurā varētu gaidīt attīstību tuvākajos gados, – tūrisms, bet par jomu, kurā Latvijai varētu būt izcili sasniegumi, – farmācija.

- Lūgti norādīt trīs **mērķus, uz kuriem Latvijai 2018.gadā būtu jātiecas**, domājot par Latvijas tautsaimniecību, visbiežāk respondenti atbildēja, ka ir jāuzlabo cilvēku labklājība (58%), jāsamazina bezdarba līmenis (42%) un jāpalielina uzņēmējdarbības izaugsme (38%).
- Savukārt lūgti paust viedokli par to, uz kādiem **mērķiem** vajadzētu tiekties, domājot par **Latviju 2025.gadā**, visbiežāk respondenti norādīja, ka vēlētos, lai Latvija būtu ekonomiski konkurētspējīga valsts (56%). Salīdzinoši bieži norādīts arī, ka Latvijai 2025.gadā ir jābūt sociāli orientētai valstij (41%) un turīgai valstij (36%).
- Vērtējot, kas ir **nozīmīgākās nozares** Latvijas tautsaimniecībā, visbiežāk pētījuma dalībnieki nosauca lauksaimniecību (68%) un mežsaimniecību (52%). Savukārt, raksturojot, kurās nozarēs tuvākajos gados ir **gaidāma vislielākā attīstība**, visbiežāk respondenti nosaukuši tūrisma (23%).
- Visbiežāk pēc aptaujas dalībnieku viedokļa par „**ekonomikas izrāvienu**” Latvijā varētu liecināt cilvēku labklājības uzlabošanās (50%), uzņēmējdarbības izaugsme (35%) un bezdarba līmeņa samazināšanās (32%). Jāatzīmē, ka 2013.gadā šie rādītāji par „ekonomikas izrāviena” pazīmēm bija atzīti biežāk nekā 2017.gadā.
- Raksturojot, kas valstij būtu jā dara pirmām kārtām, lai **ekonomika Latvijā attīstītos sekmīgāk**, gandrīz vienlīdz bieži pētījuma dalībnieki norādīja, ka ir jāsamazina nodokļu ražošanas sfēras uzņēmumiem (53%) un īpaši jāatbalsta mazie un vidējie ražotāji (51%).
- Jautāti, pēc cik gadiem, viņuprāt, **Latvija sasniegs Eiropas vidējo līmeni** (pēc IKP, darba algām, darba ražīguma utt.), visbiežāk (22%) respondenti norādīja, ka tam vajadzēs vairāk nekā 20 gadus. Salīdzinoši bieži pausts viedoklis, ka Latvijai to neizdosies izdarīt nekad (21%). Jāpiebilst, ka to, ka Latvijai izdosies sasniegt Eiropas vidējo līmeni nākamo piecu gadu laikā, norādīja tikai 1% respondentu.
- Lūgti nosaukt jomas, kurās Latvijai ir vislielākās iespējas **radīt mūsu pasaules līmeņa atklājumu / produktu / pakalpojumu**, ar ko Latvija varētu kļūt pazīstama un bagāta, visbiežāk tika pausts viedoklis, ka tādas iespējas ir farmācijā (50%), informācijas tehnoloģijās (33%) un ekoloģisko produktu ražošanā (31%).

Latvijas mērķi nākotnei

Domājot par Latvijas tautsaimniecību, uz kādiem 3 mērķiem 2018.gadā būtu jātiecas pirmām kārtām?

%

2017.gada 4.novembris - 16.novembris, N=1005 Latvijas iedzīvotāji

Jautāti, uz kādiem trīs mērķiem Latvijai 2018.gadā būtu jātiecas, domājot par tautsaimniecību, visbiežāk respondenti atbildēja, ka ir jāuzlabo cilvēku labklājība (58%). Salīdzinoši bieži norādīts arī, ka jāsamazina bezdarba līmenis (42%), jāpalielina uzņēmējdarbības izaugsmes (38%) un jāpalielina uzņēmumu skaits (32%). Citas atbildes minētas retāk.

Domājot par Latviju 2025.gadā, uz kādiem 3 mērķiem, Jūsaprāt, vajadzētu tiekties?

%

2017.gada 4.novembris - 16.novembris, N=1005 Latvijas iedzīvotāji

*Kategorijā "Cits" ietilpst: "jāmācās strādāt, bet ne uz pabalstiem dzīvot" (minēts 1 reizi), "valsts, kura netraucē saimnieciskajai darbībai" (minēts 1 reizi).

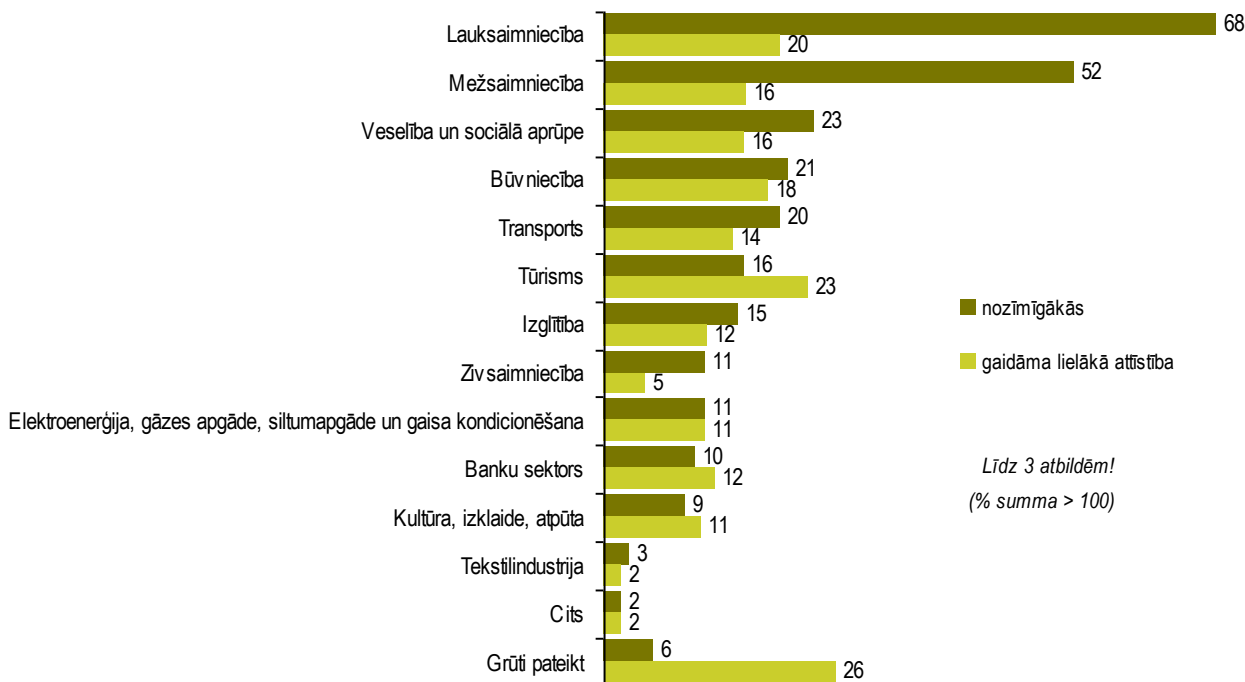
Savukārt jautāti, uz kādiem mērķiem Latvijai vajadzētu tiekties, domājot par valsti 2025.gadā, vairāk nekā puse (56%) respondentu uzskatīja, ka Latvijai ir jāiekļūst par ekonomiski konkurētspējīgu valsti. 41% pētījuma dalībnieku 2025.gadā Latviju vēlētos redzēt kā sociāli orientētu valsti, 36% - kā turīgu valsti, bet 31% - kā valsti, kurā valda drošība. Citi mērķi atzīmēti retāk.

Nozīmīgākās nozares Latvijas tautsaimniecībā

Kuras, Jūsaprāt, ir 3 nozīmīgākās nozares Latvijas tautsaimniecībā?

Kurās 3 tautsaimniecības nozarēs tuvākajos gados ir gaidāma vislielākā attīstība?

%

2017.gada 4.novembris - 16.novembris, N=1005 Latvijas iedzīvotāji

Lūgti norādīt nozīmīgākās nozares Latvijas tautsaimniecībā, visbiežāk tika nosauktas lauksaimniecība (68%) un mežsaimniecība (52%). Savukārt, raksturojot, kurās nozarēs tuvākajos gados ir gaidāma vislielākā attīstība, visbiežāk respondenti nosaukuši tūrismu (23%). Jāatzīmē, ka salīdzinoši liela daļa respondentu (26%) nespēja nosaukt jomu, kurā tuvākajos gados ir gaidāma vislielākā attīstība.

„Ekonomikas izrāviena” rādītāji

Kas, Jūsaprāt, ir tas, kas pirmām kārtām varētu liecināt par „ekonomikas izrāvieni” Latvijā?

%

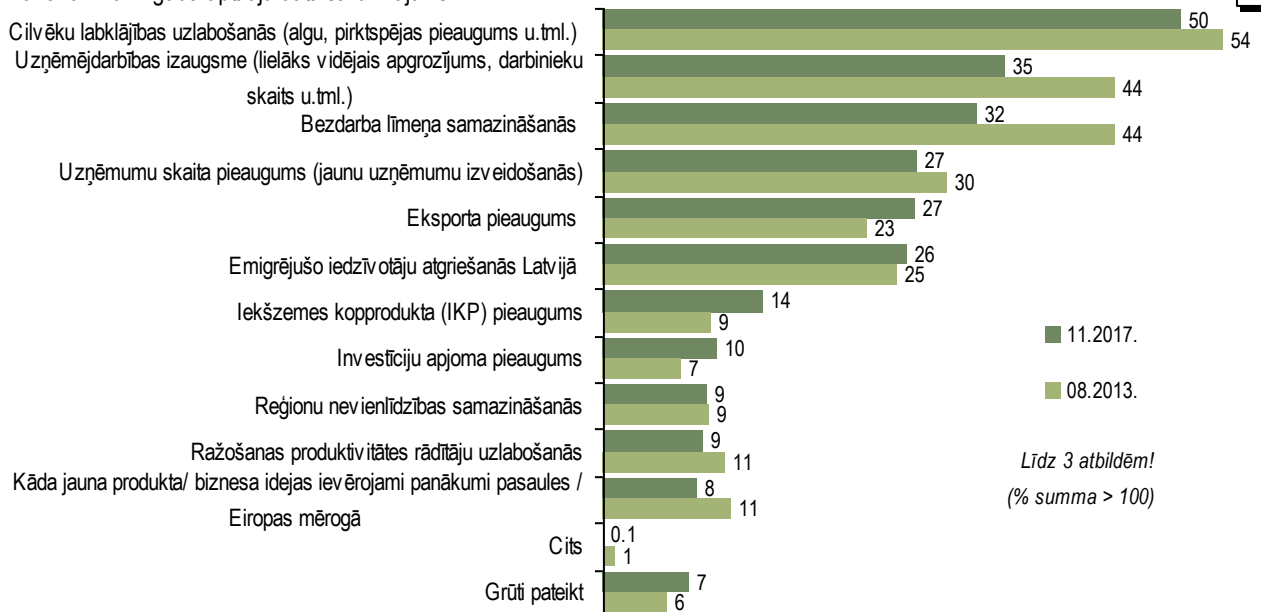
2017.gada 4.novembris - 16.novembris, N=1005 Latvijas iedzīvotāji

*Kategorijā "Cits" ietilpst: "tad, kad beigs izzagt valsti" (minēts 1 reizi).

Jautāti, kas, viņuprāt, varētu liecināt par „ekonomikas izrāvieni” Latvijā, visbiežāk (50%) respondenti nosauca cilvēku labklājības uzlabošanu. Salīdzinoši bieži par „ekonomikas izrāviena” pazīmēm atzīta arī uzņēmējdarbības izaugsme (35%) un bezdarba līmeņa samazināšanās (32%). Citas atbildes atzīmētas retāk.

Kas, Jūsaprāt, ir tas, kas pirmām kārtām varētu liecināt par „ekonomikas izrāvienu” Latvijā?

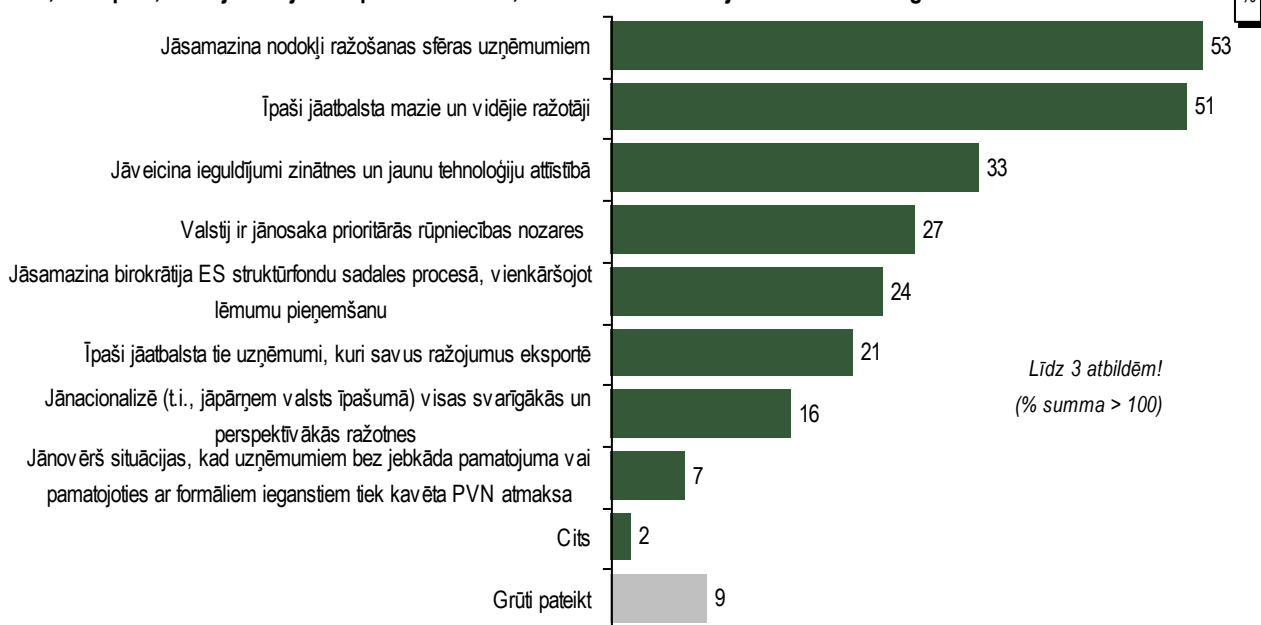
2013. un 2017.gada aptauju datu salīdzinājums

Salīdzinot 2013. un 2017.gada aptauju datus, vērojams, ka vairākums rādītāju par „ekonomikas izrāviena” pazīmēm 2017.gadā atzīti retāk nekā pirms četriem gadiem. Savukārt nedaudz biežāk 2017.gadā uzskatīts, ka par „ekonomikas izrāvienu” liecina eksporta pieaugums (2013.: 23%, 2017.: 27%), IKP pieaugums (2013.: 9%, 2017.: 14%) un investīciju apjoma pieaugums (2013.: 7%, 2017.: 10%).

Latvijas ekonomikas attīstības nosacījumi

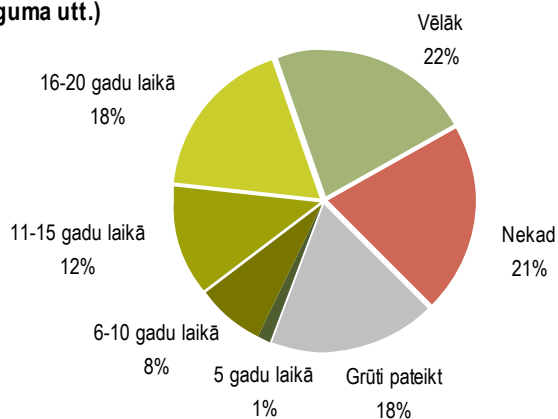
Kas, Jūsaprāt, valstij būtu jādara pirmām kārtām, lai ekonomika Latvijā attīstītos sekmīgāk?

Raksturojot, kas valstij būtu jādara pirmām kārtām, lai ekonomika Latvijā attīstītos sekmīgāk, gandrīz vienlīdz bieži pētījuma dalībnieki norādīja, ka ir jāsamazina nodokļi ražošanas sfēras uzņēmumiem (53%) un īpaši jāatbalsta mazie un vidējie ražotāji (51%). Trešdaļa respondentu norādīja arī, ka ir jāveicina ieguldījumi zinātnes un jaunu tehnoloģiju attīstībā (33%). Citas atbildes atzīmētas retāk.

Eiropas vidējā līmeņa sasniegšana

Pēc cik gadiem Latvija sasniegs Eiropas vidējo līmeni? (pēc IKP, darba algām, darba ražīguma utt.)

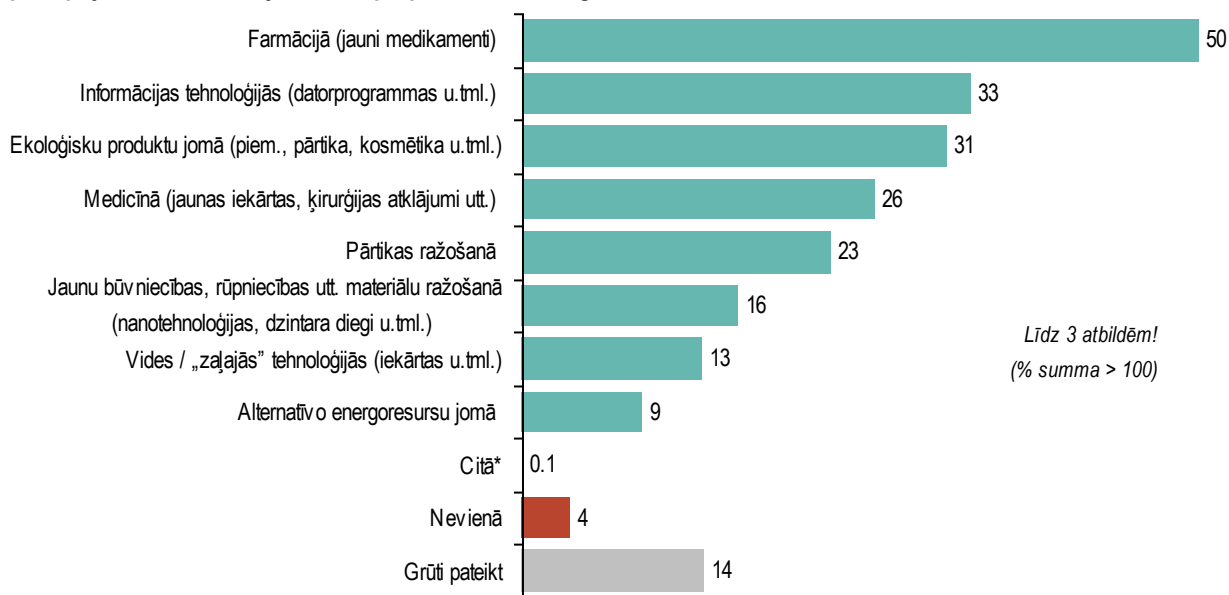

2017.gada 4.novembris - 16.novembris, N=1005 Latvijas iedzīvotāji

Lūgti paust viedokli par to, pēc cik gadiem Latvija sasniegs Eiropas vidējo līmeni (pēc IKP, darba algām, darba ražīguma utt.), tikai 1% respondentu uzskatīja, ka to varēs izdarīt 5 gadu laikā. 8% norādīja, ka tam vajadzēs 6-10 gadus, 12% minēja laika periodu no 11 līdz 15 gadiem, 18% - no 16 līdz 20 gadiem, bet 22% atzina, ka tas aizņems vairāk nekā 20 gadus. Jāpiebilst, ka 21% respondentu norādīja, ka tas nenotiks nekad.

Jomas, kurās Latvija varētu kaut ko sasniegt

Kurās jomās, Jūsaprāt, Latvijai ir vislielākās iespējas radīt mūsu pasaules līmeņa atklājumu / produktu / pakalpojumu, ar ko Latvija varētu kļūt pazīstama un bagāta?

2017.gada 4.novembris - 16.novembris, N=1005 Latvijas iedzīvotāji

*Kategorija "Citā" ietilpst: "jebkur, kur ieguldīs naudu" (minēts 1 reizi).

Lūgti nosaukt jomas, kurās Latvijai ir vislielākās iespējas radīt mūsu pasaules līmeņa atklājumu / produktu / pakalpojumu, ar ko Latvija varētu kļūt pazīstama un bagāta, visbiežāk aptaujas dalībnieki minēja farmāciju (50%). Nākamās biežāk minētās jomas bija informācijas tehnoloģijas (33%) un ekoloģiskie produkti (31%). 26% par tādu jomu atzina medicīnu, bet 23% - pārtikas ražošanu. Citas jomas nosauktas retāk.

III DAĻA – EKSPERTU KOMENTĀRI PAR PĒTĪJUMA REZULTĀTIEM

Guntars Reidzāns, "Baltic International Bank" klientu apkalpošanas vadītājs

Kuras ir pašas nozīmīgākās Latvijas tautsaimniecības nozares, kurām valsts līmenī būtu jāpievērš īpaša uzmanība? Mūsu valstī šis jautājums tiek uzdots jau gadiem, un ne vienu gadu vien mēs cenšamies uz to rast arī atbildes.

Jaunākajā reprezentatīvā "Baltic International Bank Latvijas barometra" pētījumā ir noskaidrots iedzīvotāju viedoklis par to, kas, viņuprāt, ir vadošās tautsaimniecības nozares Latvijā. Lai gan ir ļoti daudz runāts par nepieciešamību attīstīt tās nozares, kuras raksturo augsta pievienotā vērtība, tomēr pētījuma rezultāti liecina, ka Latvijas iedzīvotāji joprojām ir pārliecināti, ka nozīmīgākās nozares Latvijas tautsaimniecībā ir tradicionālās. Proti, 68 procenti respondentu uzskata, ka nozīmīgākā ir lauksaimniecība, 52 procenti – ka tā ir mežsaimniecība, bet 23 procenti par svarīgāko uzskata veselības aprūpi. Tālāk, pēc respondentu domām, seko būvniecība, transports un tūrisms.

Jautāti par to, kurās nozarēs sagaidāma vislielākā attīstība, iedzīvotāji priekšplānā izvirza nedaudz citas, taču tāpat tradicionālās tautsaimniecības nozares – jau nosaukto veselības aprūpi un tūrisma (23 procenti respondentu) un būvniecību (21 procenti respondentu).

Tomēr gluži atšķirīga aina parādās, kad aptaujātie tiek lūgti nosaukt nozares, kurās Latvijai ir vislielākās iespējas radīt mūsu pasaules līmeņa atklājumu, produktu vai pakalpojumu, ar ko Latvija varētu kļūt pazīstama un bagāta. Tad visbiežāk tika pausts viedoklis, ka tādas iespējas ir farmācijā (50 procentu), informācijas tehnoloģijās (33 procenti) un ekoloģisko produktu ražošanā (31 procenti respondentu).

Nenoliedzami, ka lauksaimniecībai un mežsaimniecībai, kā arī pārtikas ražošanai ir nozīmīga loma ekonomiskās attīstības veicināšanā gan valstiskā līmenī, gan reģionos. Tomēr veiksmīgai valsts tautsaimniecības izaugsmei ilgtermiņā tikai ar šo un vēl dažu citu tradicionālo nozaru attīstību nepietiek.

Iedzīvotāji diezgan precīzi ir raksturojuši pašreizējo situāciju. Viņi ir arī informēti par farmācijas, IT un citu nozaru potenciālu, taču pašlaik vēl neredz šo jomu panākumus un drīzāk to attīstību saista ar tuvāku vai tālāku nākotni.

Tomēr gadījumā, ja valsts daudz nopietnāk iesaistīsies prioritāro nozaru attīstīšanā, definēs un ar konkrētiem atbalsta pasākumiem veicinās salīdzinoši mazāk tradicionālās, bet perspektīvās tautsaimniecības nozares, kuras var nodrošināt Latvijas tautsaimniecības attīstību un konkurētspēju ilgtermiņā, tad reālu ietekmi uz valsts tautsaimniecību un katra iedzīvotāja „maciņu” varam sagaidīt krietni ātrāk, nekā to pašlaik pieļauj vairums iedzīvotāju.

Manuprāt, milzīgs neizmantots potenciāls ir izglītības pakalpojumu eksportam. Latvijas izglītības iestādes spēj sagatavot gan augstas klases diagnostikas un ārstniecības speciālistus, gan inženierzinātņu profesionāļus un citu nozaru ekspertus. Attīstot izglītības eksportu, tiks veicināta ne tikai pašu izglītības iestāžu attīstība, bet arī citu, saistītu tautsaimniecības nozaru izaugsme. Studentiem nepieciešamās infrastruktūras izveide, jaunu medicīnas pakalpojumu saņemšanas vietu būvniecība, tūrisma attīstība – tās ir tikai dažas no nozarēm, kuras attīstīsies paralēli. Turklāt, uzņemot Latvijas izglītības iestādēs talantīgus un zinātkārus studentus, iespējams, ka daļa no tiem izvēlēsies turpināt savas darba gaitas Latvijā, tādējādi samazinot augsti kvalificētu darbinieku deficīta radītās problēmas.

Un, protams, viena no pašlaik un nākotnē būtiskām nozarēm ir IT. Par nepieciešamību pievērst īpašu uzmanību šīs nozares attīstībai, investējot IT speciālistu izglītībā un konkurētspējīgas nodarbinātības veicināšanā Latvijā esam runājuši daudz. Tomēr vēlos uzsvērt, ka, ja mēs vēlamies patiešām palielināt Latvijas konkurētspēju globālajā arēnā, mums pašlaik ir jādomā ne tikai par IT nozares attīstību un digitalizāciju, kas globālā mērogā jau ir kļuvusi par pašsaprotamu un visiem sen ierastu faktu, bet vēl tālāk – par intensīvu valsts atbalstu tradicionālās nozares izaicinošām inovācijām, piemēram, FinTech risinājumiem.

FinTech pašlaik strauji iekaro globālo tirgu, un pasaules un arī Latvijas lielās bankas no FinTech risinājumu konkurences radītās bailu un nolieguma pozīcijas ir pārgājušas pieņemšanas un pat aktīvas sadarbības stadijā. Ja mēs pašlaik darīsim visu iespējamo, lai šādu perspektīvu un inovatīvu, tradicionālās nozares izaicinošu uzņēmumu veidošanos un attīstību atbalstītu ne tikai jaunuzņēmumu, bet visas valsts līmenī, Latvija iegūs būtisku konkurētspējas priekšrocību Eiropas un pasaules tirgū. Bet – kā saka „The time is now!”

Jānis Hermanis, LDDK finanšu un nodokļu eksperts

"Baltic International Bank Latvijas barometra" pētījuma rezultāti rāda, ka 2017. gada novembrī iedzīvotāju noskaņojums ir uzlabojies, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi. To parāda gan kopējais noskaņojuma indekss, gan atsevišķi apakšindeksi, piemēram, ekonomikas stāvokļa vērtējums un valdības darba vērtējums. Jānorāda, ka minēto indeksu vērtības joprojām ir negatīvas, kas liecina, ka aptaujāto vidū saglabājas stabils skeptisko un pesimistisko vērtējumu pārsvars.

Nevar izslēgt, ka indeksu noskaņojumu daļēji ir ietekmējis aptaujas periods, kas sakrīt ar valsts svētku tuvošanos – tad parasti pieaug iedzīvotāju patriotisms un nacionālā pašapziņa, kas (par spīti dažādām ikdienas negācijām) ļauj nedaudz pozitīvāk vērtēt valsts attīstību un cerīgāk skatīties arī nākotnē. Tomēr līdztekus nākuši klajā arī objektīvi fakti, kas apstiprina pozitīvu valsts un ekonomisko attīstību – statistika rāda, ka Latvijas ekonomika palielinās ar ātrumu 4,5% gadā (tas ir viens no straujākajiem attīstības tempiem starp ES valstīm). Un, protams, pats svarīgākais indikators, pēc kura iedzīvotāji vērtē attīstību – darba alga (kuru vairākos jautājumos vismaz puse aptaujāto uzskata par svarīgu mērķa rādītāju vai 'ekonomikas izrāviena' kritēriju) turpina palielināties par 7,5% gadā.

Pretēji dažkārt paustajam mītam par to, ka "vidējā alga palielinās uz dažu lielo algu saņēmēju rēķina", statistikas dati parāda, ka simti tūkstošu darbinieku pakāpeniski pārvietojas no zemāka atalgojuma grupām uz augstākām – un šis process tuvākajos gados turpināsies. Uz to norāda ne tikai darba izredžu vērtējuma uzlabošanās, bet arī reālā situācija darba tirgū – kamēr darba devēji sūdzas par darbaroku trūkumu, darba ņēmējiem paveras plašākas iespējas atrast darbu un ar labākiem nosacījumiem.

Sadaļā "Nozīmīgākās nozares Latvijas tautsaimniecībā" uzmanību pievērš tas, ka lielākā daļa respondentu par nozīmīgākajām nozarēm uzskata lauksaimniecību (68%) un mežsaimniecību (52%). Te būtu vērts atcerēties, ka Latvijas iekšzemes kopproduktā nozare "Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība" aizņem nepilnus 4%, savukārt līderi pēc pievienotās vērtības ir tirdzniecība, rūpniecība un transports. Tas liecina, ka liela daļa iedzīvotāju neizprot kopējo ekonomikas struktūru un nozares, uz kuru rēķina varētu sasniegt straujāku attīstību. Taču lielā vērā var piekrist respondentu vērtējumiem sadaļā "Jomas, kurās Latvija varētu kaut ko sasniegt", kur visbiežāk tiek minēta farmācija, IT un medicīnas nozares.

Līva Zorgenfreija, Latvijas Bankas ekonomiste

"Baltic International Bank Latvijas barometrs" līdzīgi kā citas aptaujas norāda uz to, ka vispārējais sabiedrības noskaņojums pēdējā laikā uzlabojas. Lai gan teju puse respondentu kopējo Latvijas ekonomikas stāvokli joprojām vērtē kā drīzāk sliktu vai pat ļoti sliktu, arvien vairāk aptaujāto atzīst, ka lietas virzās uz labo pusi. Aptaujas rezultātu uzlabošanās apstiprina, ka tādu rādītāju kā IKP un vidējās algas kāpums vai bezdarba samazinājums atspoguļojas ne tikai statistikā, bet arvien plašāk arī pašu iedzīvotāju vērtējumā par savu labklājību.

Šoreiz "Baltic International Bank Latvijas barometrs" bija veltīts ar tautsaimniecību un ekonomiku saistītiem jautājumiem. Iedzīvotāji tika aptaujāti par, viņuprāt, svarīgākajām tautsaimniecības nozarēm. Atbildes liecina par to, ka sabiedrības informēšanā ekonomisti un analītiķi, iespējams, ir darījuši pārāk maz.

Visbiežāk nosauktās tautsaimniecībai nozīmīgās nozares bija lauksaimniecība un mežsaimniecība. Cik varam spriest pēc informācijas par nodarbināto skaitu, šīs nozares patiešām bija nozīmīgākās Latvijā divdesmitā gadsimta 20.-30. gados. Tomēr pašlaik iekšzemes kopproduktā lauksaimniecība veido vien 2% no tautsaimniecībā pievienotās vērtības.

Ja skaitām klāt arī visu pārtikas un dzērienu ražošanu (kas ne vienmēr saistīta ar lauksaimniecību), tad nozares svars sasniedz nedaudz virs 4%. Tāpat arī mežsaimniecība, pat kopā ar kokapstrādi un mēbeļu ražošanu, veido vien nelielu daļu – 4.3% - no IKP. Lielākās nozares šobrīd tautsaimniecībā ir tirdzniecība, nekustamais īpašums un trešā lielākā – visa apstrādes rūpniecība.

Varētu arī, protams, teikt, ka "nozīmīgākā" ne vienmēr ir "lielākā" nozare. Te jāpiekrīt – nozares, kuru veiksmīga attīstība būs pamatā stabilai Latvijas ilgtermiņa izaugsmei, noteikti ir nevis tirdzniecība vai nekustamais īpašums, bet gan eksportējošās nozares, piemēram, apstrādes rūpniecība (kur, protams, iekļautas arī minētā pārtikas ražošana un kokapstrāde), IT, transports un citi pakalpojumi ar eksporta potenciālu.

Lai gan transportu kā nozīmīgu minējusi piektā daļa aptaujāto, citas pakalpojumu eksporta nozares vai augsto tehnoloģiju ražošana (kas pēdējos gados strauji aug un ir ar lielu eksporta potenciālu) nav minētas nemaz. Visbeidzot jāatzīmē, ka mūsu valsts galvenās vērtības – cilvēku – dēļ ļoti svarīgas ir arī veselības un izglītības nozares, kuras par nozīmīgām atzinuši attiecīgi 23% un 15% aptaujāto.

Kā nozari, kur tuvākajos gados gaidāma lielākā attīstība visvairāk – 23% aptaujāto – min tūrismu. Ņemot vērā gan prognozēto pirktspējas kāpumu Latvijā un ārvalstīs, gan šogad gaidāmos ievērojamus pasākumus simtgades kontekstā, gan jaunu viesnīcu atvēršanu, šī nozare tik tiešām visticamāk būs viena no straujāk augošajām šogad. 18% respondentu kā ievērojamu novērtējuši būvniecības potenciālu. Arī te jāpiekrīt – Eiropas Savienības

fondu un privāto investīciju dēļ būvniecības nozarē pat pēc straujā kāpuma pagājušajā gadā gaidāma tālāka izaugsme.

Aptaujā tika noskaidrots arī iedzīvotāju viedoklis par tām nozarēm, kurās Latvijai ir vislielākās iespējas radīt pasaules līmeņa atklājumu / produktu / pakalpojumu. Visbiežāk respondenti minējuši farmāciju (50%) – nozari, kur atklājumi nāk pēc gadiem ilgām investīcijām, klīniskajiem pētījumiem, sarežģīta un laikietilpīga pārbaužu procesa ar labākajā gadījumā 10% varbūtību, ka izdosies.

Taču Latvijā farmācijas nozare tik tiešām ilgus gadus bijusi spēcīga, un tā ik gadu veic nozīmīgas investīcijas pētniecībā – priekšnoteikumi lieliem sasniegumiem ir. Piemēram, pagājušajā gadā AS "Grindeks" sāka pilnīgi jaunas kardioprotektīvās zāļu vielas kandidāta GX-EG klīnisko pētījumu pirmo fāzi, kas ir liels sasniegums Latvijas farmācijas nozarei (1).

Visbeidzot atbildes tika sniegtas uz jautājumiem par Latvijas valsts mērķiem gan šogad, gan arī tālākā nākotnē. Ilgtermiņā (Latvijai 2025. gadā) vissvarīgākais mērķis iedzīvotājiem šķiet ekonomiski konkurētspējīga valsts (56%). Lai tādu mēs Latviju tiešām redzētu, svarīga ir produktivitātes kāpināšana jau šodien. Taču pie Latvijas tautsaimniecības mērķiem 2018. gadam ražošanas produktivitātes rādītāju uzlabošanu vai investīciju apjoma palielināšanu kā svarīgu atzina tikai 12% aptaujāto.

Īstermiņā respondenti pārsvarā minējuši tādus mērķus Latvijai kā "cilvēku labklājības uzlabošanās – algu, pirkspējas pieaugums" (58%), vai "bezdarba līmeņa samazināšana"(42%). Sprotama ir vēlme katram domāt par savu/savas ģimenes/tuvāko labklājību kā primāro mērķi arī visai Latvijas valstij kopumā; taču augstākas algas bez produktivitātes kāpināšanas ir īstermiņa ieguvums (to jau sāpīgi izjutām krīzes gados).

Ekonomiski konkurētspējīga valsts ar augstu produktivitātes līmeni savukārt būs arī turīga valsts, no kā, pie atbilstošas politikas, iegūsim mēs katrs. Tādēļ šajā simtgades un arī vēlēšanu gadā jācenšas kritiski vērtēt, kuras no piedāvātajām politikām ir tādas, kas kalpo īstermiņa vēlmju izdabāšanai tā vietā, lai veicinātu tautsaimniecības un valsts iedzīvotāju labklājību ilgtermiņā.

Mareks Kļaviņš, SIA „Bonava Latvija” valdes priekšsēdētājs

Nekustamo īpašumu attīstītāji, analizējot savas saimnieciskās darbības rezultātus, diezgan precīzi var noteikt, kad iedzīvotājiem ir radusies pārliecība, ka iepriekšējā krīze ir aiz muguras un sākusies tautsaimniecības izaugsme.

Cilvēki ne tikai Latvijā, bet arī citur pasaulē nekustamos īpašumus galvenokārt iegādājas laikā, kad viņu ienākumi ir pietiekami lieli, lai izšķirtos par nopietnu pirkumu, vai vismaz stabili aug un tātad dod ilgtermiņa pārliecību par iespēju norēķināties par iegādāto mājokli. Nekustamā īpašuma nozare ir viena no tām, kas mazliet ātrāk nekā citas tautsaimniecības nozares izjūt šo sabiedrības stabilitātes apziņu.

Mūsu secinājumi sakrīt ar respektablā "Baltic International Bank Latvijas barometra" jaunākā pētījuma rezultātiem. Lai gan šis pētījums parāda, ka valstī joprojām ir ļoti daudz pesimistiski noskaņotu cilvēku, iezīmējas arī ļoti cerīgas tendences. Piemēram, jau 20 procenti respondentu pauž pārliecību, ka pēc gada uzlabosies viņu ģimenes materiālais stāvoklis.

Tieši tie cilvēki, kuriem ir pārliecība par rītdienu, pēc rūpīgas savu finansiālo iespēju izvērtēšanas spēj izšķirties par jauna mājokļa iegādi. Šāda izšķiršanās ir ļoti pozitīvi vērtējama, jo Latvijā dzīvojamā fonda atjaunošana ir nepieciešama un neizbēgama.

Lai gan sabiedrībā pastāv viedoklis, ka Rīgā ir daudz mājokļu, daļa no kuriem turklāt stāv tukša, tomēr statistika bezkaislīgi liecina, ka dzīvojamais fonds ir novecojis. 75 procenti rīdnieku mājokļu ir uzbūvēti padomju laikos, kamēr Latvijas neatkarības gados uzbūvēti tikai aptuveni 12 procenti jaunu mājokļu.

Vajadzību pēc jauniem mājokļiem palielina arī izteiktā migrācija no attālākām pilsētām uz Rīgu, kur ir darbs un augstākas algas. Protams, ka arī šie cilvēki, tiklīdz var atļauties, iegādājas sev mitekļus. Rezultātā pieprasījums pēc dzīvojamā fonda aug. Pašlaik liela daļa dzīvokļu tiek rezervēti un sekmīgi pārdoti jau mājokļu būvniecības stadijā, kas tāpat apliecina iepriekš teikto.

Tomēr, lai nākotnes ainu nekrāsotu pārlietu rožainā krāsā, atzīmēšu arī faktorus, kas bremzē pārliecību par rītdienu un var radīt šķēršļus nozares attīstībai. Pirmā problēma ir galvās – iepriekšējā krīze bija ļoti smaga, un cilvēki baidās no jauna nekustamā īpašuma burbuļa plīšanas. Rezultātā izšķiršanās par īpašuma iegādi daudziem nav viegla, un viņi var palaist garām vislabvēlīgāko brīdi sadzīves apstākļu uzlabošanai.

Taču arī nozarei nāksies domāt, kā atrisināt, piemēram, darbaspēka problēmu un ar to saistītās pieaugošās izmaksas tā, lai ļoti būtiski nepalielinātu mājokļu cenu. Tas, ka būvniekiem jau tagad nākas meklēt darbiniekus ārpus Latvijas, ir acīmredzams, un nekas neliecina, ka situācija tuvākajā laikā pēkšņi varētu mainīties.

Tomēr kā nozares eksperti mēs esam pārliecināti, ka nākamie gadi būvniecībā būs izaugsmes laiks. Iedzīvotāji arvien vairāk sajūt, ka viņu ienākumi palielinās, ka pieaug viņu ticība rītdienai. Patīkami, ka to apliecina arī respektablais pētījums.

Lāsma Licīte, LLU Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes docente

Lai veicinātu attīstību valstī kopumā un konkrētās tautsaimniecības nozarēs, ļoti svarīga ir sabiedriskās domas un politikas sabalansētība, t.i. situācija, kad sabiedrība un politikas plānotāji skatās vienā virzienā.

Vērtējot "Baltic International Bank Latvijas barometra" pētījumā iegūtos rezultātus, var redzēt, ka šobrīd ir redzējumu sabalansētība starp abām pusēm. Pagājušā gada nogalē Ministru kabinets apstiprināja informatīvo ziņojumu par Latvijas Bioekonomikas stratēģiju laika posmam līdz 2030. gadam. Tādējādi Latvija kļuva par pirmo no 13 ES jaunajām dalībvalstīm, kas ir apstiprinājusi savu bioekonomikas stratēģiju un tautsaimniecības pamatu redz bioekonomikas nozaru, tai skaitā lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstībā. Turklāt šo nozaru veiksmes atslēga tiek skatīta pētniecības izcilībā un zināšanu pārnesē.

Savukārt Latvijas iedzīvotāji pētījumā uzrāda augstu uzticību tieši lauksaimniecībai un mežsaimniecībai kā Latvijas tautsaimniecības nozīmīgākajām nozarēm un tajās sagaida arī būtisku attīstību, kas ir sasaistē ar Bioekonomikas stratēģijā paredzēto. Un, viņuprāt, viens no galvenajiem faktoriem, kas varētu nodrošināt ekonomikas sekmīgāku attīstību ir ieguldījumu veicināšana zinātnē un jaunajās tehnoloģijās. Līdz ar to pētniecības izcilības nodrošināšana bioekonomikā šobrīd ir ne vien zinātnieku sapnis un politikas plānotāju vīzija, bet arī sabiedriskās domas pozīcija. Atliek vien novēlēt politikas īstenotājiem ņemt vērā sabiedrības domas un nodrošināt „ekonomikas izrāvienu”, par kuru pētījumā izteikušies iedzīvotāji.

„Baltic International Bank Latvijas barometra” aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1000 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1005 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (125 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 04.11.2017. līdz 16.11.2017.

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas*	LR IeM PMLP Iedz. reģ. dati uz 13.02.2017.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0

REĢIONS

Rīga	32.9	33.2	33.2
Pierīga	18.2	18.2	18.2
Vidzeme	9.9	9.8	9.8
Kurzeme	12.8	12.6	12.6
Zemgale	11.9	11.9	11.9
Latgale	14.2	14.2	14.2

DZIMUMS

Vīrieši	48.0	48.0	48.0
Sievietes	52.0	52.0	52.0

TAUTĪBA

Latvieši	58.8	58.8	58.8
Citi	41.2	41.2	41.2

VECUMS

18 - 24 g.v.	10.1	9.6	9.6
25 - 34 g.v.	21.3	21.0	21.0
35 - 44 g.v.	18.9	18.9	18.9
45 - 54 g.v.	17.2	19.1	19.1
55 - 63 g.v.	17.2	16.9	16.9
64 - 74 g.v.	15.2	14.5	14.5

STATUSS

Strādājošie	63.2	64.0
Nestrādājošie	36.8	36.0

IZGLĪTĪBA

Pamatizglītība	9.5	9.2
Vidējā, vidējā profesionālā	61.9	62.0
Augstākā	28.7	28.8

PILSONĪBA

LR pilsoņi	88.3	88.3
Respondenti bez LR pilsonības	11.7	11.7

*Dati tika svērti pēc pazīmēm: reģions, tautība, dzimums, vecums.

I DAĻA - INDIKATORI

N1. Vai, Jūsaprāt, situācija Latvijā kopumā attīstās pareizā vai nepareizā virzienā?

Pareizā	1
Nepareizā	2
Grūti pateikt/ NA	8

N2. Kā Jūs šobrīd vērtējat Latvijas valdības darbu?

Vai Jūs ar to esat...

Pilnībā apmierināts	1
Drīzāk apmierināts	2
Drīzāk neapmierināts	3
Pilnībā neapmierināts	4
Grūti pateikt/ NA	8

N3. Kā Jūs novērtētu pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli? Vai, Jūsaprāt, tas ir...

Ļoti labs	1
Drīzāk labs	2
Viduvējs	3
Drīzāk slikts	4
Ļoti slikts	5
Grūti pateikt/ NA	8

N4. Vai, Jūsaprāt, Latvijas ekonomikas situācija šobrīd kopumā uzlabojas, nemainās vai arī pasliktinās?

Uzlabojas	1
Pasliktinās	2
Nemainās	3
Grūti pateikt/ NA	8

N5. Domājot par Latvijas ekonomikas stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

ievērojami uzlabojies	1
-----------------------	---

II DAĻA – TAUTSAIMNIECĪBA

R1. Domājot par Latvijas tautsaimniecību, uz kādiem 3 mērķiem 2018.gadā būtu jātiecas pirmām kārtām? (Izsniegt kartīti R1, atzīmēt līdz 3 atbilžu variantiem!)

Uzņēmējdarbības izaugsmes palielināšanās (lielāks vidējais apgrozījums, darbinieku skaits u.tml.)	1
Eksporta pieaugums	2
Cilvēku labklājības uzlabošanās (algu, pirkspējas pieaugums u.tml.)	3
Emigrējušo iedzīvotāju atgriešanās Latvijā	4
Uzņēmumu skaita palielināšana	5
Bezdarba līmeņa samazināšana	6
Ražošanas produktivitātes rādītāju uzlabošana	7
Investīciju apjoma palielināšana	8
Iekšzemes kopprodukta (IKP) pieauguma veicināšana	9
Reģionu nevienlīdzības samazināšana	10
Cits	11
Grūti pateikt/NA	98

Nedaudz uzlabojies	2
Nebūs mainījies	3
Drīzāk pasliktinājies	4
Ievērojami pasliktinājies	5
Grūti pateikt/ NA	8

N6. Kā Jūs novērtētu savu/ savas ģimenes pašreizējo finansiālo stāvokli? Vai, Jūsaprāt, tas ir...

Ļoti labs	1
Drīzāk labs	2
Viduvējs	3
Drīzāk slikts	4
Ļoti slikts	5
Grūti pateikt/ NA	8

N7. Domājot par Jūsu un Jūsu ģimenes materiālo stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

ievērojami uzlabojies	1
Nedaudz uzlabojies	2
Nebūs mainījies	3
Drīzāk pasliktinājies	4
Ievērojami pasliktinājies	5
Grūti pateikt/ NA	8

N8. Kādas, Jūsaprāt, šobrīd kopumā ir iespējas Latvijā atrast labu darbu? Vai, Jūsaprāt, tās ir...

Ļoti labas	1
Drīzāk labas	2
Viduvējas	3
Drīzāk sliktas	4
Ļoti sliktas	5
Grūti pateikt/ NA	8

R2. Kuras, Jūsaprāt, ir 3 nozīmīgākās nozares Latvijas tautsaimniecībā?*(Izsniegt kartīti R2! Atzīmēt līdz 3 atbilžu variantiem!)***R3. Kurās 3 tautsaimniecības nozarēs tuvākajos gados ir gaidāma vislielākā attīstība?***(Izmantot kartīti R2! Atzīmēt līdz 3 atbilžu variantiem!)*

	R2. Nozīmīgākās	R3. Gaidāma lielākā attīstība
Lauksaimniecība	1	1
Mežsaimniecība	2	2
Zivsaimniecība	3	3
Būvniecība	4	4
Banku sektors	5	5
Transports	6	6
Tekstilindustrija	7	7
Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	8	8
Kultūra, izklaide, atpūta	9	9
Veselība un sociālā aprūpe	10	10
Izglītība	11	11
Tūrisms	12	12
Cits	13	13
Grūti pateikt/ NA	98	98

R4. Kas, Jūsaprāt, ir tas, kas pirmām kārtām varētu liecināt par „ekonomikas izrāvienu” Latvijā?*(Izsniegt kartīti R4! Atzīmēt līdz 3 atbildēm!)*

Uzņēmējdarbības izaugsme (lielāks vidējais apgrozījums, darbinieku skaits u.tml.)	1
Eksporta pieaugums	2
Cilvēku labklājības uzlabošanās (algu, pirktspējas pieaugums u.tml.)	3
Kāda jauna produkta/ biznesa idejas ievērojami panākumi pasaules / Eiropas mērogā	4
Emigrējušo iedzīvotāju atgriešanās Latvijā	5
Uzņēmumu skaita pieaugums (jaunu uzņēmumu izveidošanās)	6
Bezdarba līmeņa samazināšanās	7
Ražošanas produktivitātes rādītāju uzlabošanās	8
Investīciju apjoma pieaugums	9
Iekšzemes kopprodukta (IKP) pieaugums	10
Reģionu nevienlīdzības samazināšanās	11
Cits (norādīt, kas).....	12
Grūti pateikt/NA	98

R5. Kas, Jūsaprāt, valstij būtu jādara pirmām kārtām, lai ekonomika Latvijā attīstītos sekmīgāk?*(Izsniegt kartīti R5! Atzīmēt līdz 3 atbildēm!)*

Jāsamazina nodokļi ražošanas sfēras uzņēmumiem	1
Jānacionalizē (t.i., jāpārņem valsts īpašumā) visas svarīgākās un perspektīvākās ražotnes	2
Jāveicina ieguldījumi zinātnes un jaunu tehnoloģiju attīstībā	3
Valstij ir jānosaka prioritārās rūpniecības nozares	4
Īpaši jāatbalsta mazie un vidējie ražotāji	5
Īpaši jāatbalsta tie uzņēmumi, kuri savus ražojumus eksportē	6
Jāsamazina birokrātija ES struktūrfondu sadales procesā, vienkāršojot lēmumu pieņemšanu	7
Jānovērš situācijas, kad uzņēmumiem bez jebkāda pamatojuma vai pamatojoties ar formāliem ieganstiem tiek kavēta PVN atmaksa	8
Cits	9
Grūti pateikt/ NA	98

R6. Pēc cik gadiem Latvija sasniegs Eiropas vidējo līmeni? (pēc IKP, darba algām, darba ražīguma utt.)

5 gadu laikā	1
6-10 gadu laikā	2
11-15 gadu laikā	3
16-20 gadu laikā	4
Vēlāk	5
Nekad	6
Grūti pateikt/ NA	8

R7. Domājot par Latviju 2025.gadā, uz kādiem 3 mērķiem, Jūsaprāt, vajadzētu tiekties?*(Izsniegt kartīti R7! Atzīmēt līdz 3 atbildēm!)*

Sociāli orientēta valsts (atbalsts trūcīgākajiem, sociāli neaizsargātajiem, sociālā vienlīdzība utt.)	1
Ekonomiski konkurētspējīga valsts	2
Turīga valsts	3
Uz sasniegumiem orientēta	4
Kultūras panākumiem bagāta	5
Daudznacionāla valsts	6
Valsts, kurā valda drošība (iekšēja un ārēja)	7
Valsts, kuras intereses un viedokli ņem vērā citas valstis	8
Tehnoloģiski attīstīta valsts	9
Zaļa, videi draudzīga valsts	10
Valsts ar spēcīgu latvisku identitāti	11
Cits (norādīt!).....	12
Grūti pateikt/NA	98

R8. Kurās jomās, Jūsaprāt, Latvijai ir vislielākās iespējas radīt mūsu pasaules līmeņa atklājumu / produktu / pakalpojumu, ar ko Latvija varētu kļūt pazīstama un bagāta? (Izsniegt kartīti R8! Atzīmēt līdz 3 atbildēm!)

Farmācijā (jauni medikamenti)	1
Informācijas tehnoloģijās (datorprogrammas u.tml.)	2
Medicīnā (jaunas iekārtas, ķirurģijas atklājumi utt.)	3
Jaunu būvniecības, rūpniecības utt. materiālu ražošanā (nanotehnoloģijas, dzintara diegi u.tml.)	4
Alternatīvo energoresursu jomā	5
Ekoloģisku produktu jomā (piem., pārtika, kosmētika u.tml.)	6
Pārtikas ražošanā	7
Vides / „zaļajās” tehnoloģijās (iekārtas u.tml.)	8
Citā (norādīt!).....	9
Nevienā	10
Grūti pateikt/NA	98

Papildu informācija:

Teika Lapsa

“Baltic International Bank” Korporatīvās komunikācijas vadītāja

Tālrunis: 29161561

e-pasts: teika.lapsa@bib.eu